

Mark De Bie

TRUKKEN VAN DE FOOR

KOMEDIE

Inhoud

Jessie leidt een saai leven in de schaduw van haar gezin. Tot een nieuwe buurman opduikt. Hij kan in de toekomst kijken, beweert hij. Die toekomst belooft dat Jessie verliefd op hem zal worden. Jessie reageert eerst nuchter, raakt dan onder indruk en slaat allengs aan het twijfelen. Kan ze haar lot in eigen handen nemen? Hoe vrij is een mens? Welke rol speelt het toeval in het leven?

Personages

vijf vrouwen: Jessie, haar dochter Kristel, haar buurvrouw Susie, Yola, oma (figurante)

vier mannen: Jessies' echtgenoot Theo, buurman Dirk, Theo's directeur, Gerrit

Decor

Een woonkamer met een ruim venster dat net als een deur uitgeeft op de veranda. Door het venster is die veranda voor een stuk zichtbaar, o.m. de deur naar de tuin. Verder zijn er ook een deur naar de hal en een naar de rest van het huis: keuken, badkamer, slaapkamer, enz. (genoemd KBS).

EERSTE BEDRIJF

Een vroege ochtend begin september.

Jessie op KBS, met een tafelkleed. Ze gooit het kleed over de tafel en stapt weer naar KBS; af. Jessie is een niet onaantrekkelijke vrouw van vijfenveertig.

Uit de tuin komt Dirk de veranda in. Hij zwaait -iets te laat- naar Jessie. Dirk is een sportieve jongeman van dertig.

Jessie op KBS. Ze heeft kopjes en dessertbordjes bij en zet die op tafel. Ze merkt -de andermaal zwaaiende- Dirk nog steeds niet. Dirk tikt op de ruit. Jessie ziet Dirk en opent de verandadeur.

JESSIE Kom binnen, buurman.

DIRK De krant. Ik dacht...

JESSIE Kom toch binnen.

DIRK Ik dacht: ik neem Theo's krant ook maar uit de bus. Hij heeft het altijd zo druk.

JESSIE Alle baten helpen, moet je maar denken.

DIRK Is hij... ?

[Typ hier]

JESSIE In de badkamer.

DIRK Hoe denkt hij op kantoor te geraken?

JESSIE Met de NMBS. We hebben geen eigen trein.

DIRK (even de kluts kwijt) Er rijden geen treinen. Er is staking. Bij de spoorwegen.

JESSIE Oh. (roept) Theo!

DIRK Ik moet nu gaan. Neem me niet kwalijk. Vind je 't niet erg dat ik langs de veranda kom en ga? De veranda die op de tuin uitgeeft.

JESSIE Ik weet waar de veranda op uitgeeft. Theo heeft het me uitgelegd.

DIRK (is door Jessies aparte humor weer even de kluts kwijt) Van onze tuin stap ik in die van jullie.

JESSIE Daar dienen tuinen voor.

DIRK En daar zijn we burens voor.

JESSIE Nog niet zo heel lang.

DIRK Vierentwintig dagen.

JESSIE Goeie burens komen langs de veranda. En gaan.

DIRK Tot straks nog eens. (af veranda)

JESSIE Tot straks? De krant verschijnt toch maar één keer per dag?

Kristel, de drieëntwintig jaar oude dochter van Jessie, op uit KBS. Ze is in slaapkledij en rookt.

KRISTEL Niet tegen jezelf leuteren, mams. Wie was dat?

JESSIE Over wie heb je het?

KRISTEL Doe niet zo dom.

JESSIE Ik doe niet dom. Ik ben dom.

KRISTEL Wel. Wie?

JESSIE Onze nieuwe buurman.

KRISTEL Dirk? Waarom ben je me niet komen halen? Ik heb een afspraak met hem.

JESSIE Een afspraak? Wat voor een afspraak? Dirk is getrouwd!

KRISTEL Ik niet. (legt haar brandende sigaret in de asbak)

[Typ hier]

JESSIE Precies.

KRISTEL Details, ma. (af KBS)

JESSIE Zulke details houden de wereld recht.

KRISTEL (op KBS, met draagbaar radiootje) Jij moest eens wat anders lezen dan spreken van De Druivelaar. (af KBS)

JESSIE Ik lèès tenminste nog.

De babyfoon piept.

JESSIE (bij babyfoon) .. Nee. .. Nee! .. Nee!! .. Omdat we niet naar het bal gàn vandaag.

Theo ondertussen op KBS. Hij is nog maar half aangekleed. Theo is een onaantrekkelijk kaalhoofdig man, die ouder lijkt dan hij is. Hij schraapt voortdurend zijn keel en spreekt op een zeurderige toon.

THEO Waar is dat radiootje dat gewoonlijk in het toilet staat? (verjaagt de rook uit de brandende sigaret) Ik wil naar het nieuws luisteren om te horen of er staking is en het radiootje is weg.

JESSIE Het IS staking.

THEO Hoe weet jij dat?

JESSIE Het is een dag als alle andere.

THEO Ik moet naar Brussel met zo een doos tomaten en ik weet geeneens of er treinen rijden. In wat voor een republiek leven we? (af KBS)

JESSIE Een tomatenrepubliek.

THEO (op) Het radiootje van de keuken is natuurlijk ook foetsie. En doe die sigaret uit.

JESSIE Er is er nog een in de badkamer.

THEO Dat marcheert niet.

JESSIE Sinds wanneer?

THEO De kiesknop zit klem.

JESSIE Maar het marcheert.

THEO Alleen op Studio Brussel.

JESSIE Die geven toch ook nieuws?

[Typ hier]

THEO Die beschadigen je hersens. Wat marcheert er hier feitelijk nog? De chauffage, ja. Te goed eigenlijk. Vannacht toch. Iemand heeft de chauffage aan laten staan. En het licht in de badkamer brandde ook nog. Zo kan het echt niet verder, hoor.

JESSIE Lees eerst de krant.

THEO Als er zo rond 2150 geen energie meer zal zijn, zullen jullie allemaal wel een toontje lager zingen. Het Nieuwsblad?! Dit is een Nieuwsblad. Wat moet ik met een Nieuwsblad?

JESSIE Lezen.

THEO Ik lees geen fabeltjeskrant. Ik lees De Tijd.

JESSIE De krantenman zal zich vergist hebben.

THEO Het Nieuwsblad lijkt op De Tijd zoals een tomaat op een ananas. Zich vergist. Daar moet je bijzonder dom voor zijn.

JESSIE Sommige mensen zijn dat. Ik, ja.

De babyfoon piept.

THEO (bij babyfoon) Moeder? .. Wacht. Ik geef je Jessie. Voor jou.

JESSIE Wat?

THEO Hoe: wat?

JESSIE Het is jouw moeder.

THEO Het is jouw schóónmoeder.

JESSIE (bij babyfoon) Oma? .. Nee, oma, koningin Astrid komt ook niet. Daarbij, er is geen bal vandaag, zegt Theo. Rustig. Over een half uur ben ik bij jou. Eerst mijn andere kinderen.

THEO Heb ik iets over een bal gezegd? Jij kunt wat uit je botten slaan, mens. Hier. (leest) Hele lading tomaten op vuilnisbelt gestort. .. Steek dat maar eens in je kop. (leest) Lage prijzen een ramp voor kwekers. .. En ik met mijn tomaten maar naar Brussel. Per trein. Trein? Het is misschien staking. Dat radiootje moet toch ergens staan. (af KBS)

KRISTEL (op KBS; met radiootje; nog steeds in nachtgewaad; rokend) Wat heb je met dit radiootje uitgespookt? Er komt geen noot muziek uit. .. Je weet het niet. Ik zie het al. Je hebt hem waarschijnlijk de hele nacht laten spelen. De batterijen zijn op. Okay. Dat wordt iets voor Dirk. (legt sigaret in asbak)

JESSIE Dirk wie?

KRISTEL Onze nieuwe buurman. Handige jongen. Een ingenieur of zo. (af KBS)

[Typ hier]

Dirk op; zwaait aan het verandavenster met krant.

JESSIE Je laat dat radiootje door een èchte vakman nakijken. Een die niet getrouwd is, wil ik zeggen.

Jessie merkt Dirk, maakt deur veranda open.

DIRK Ik heb me vergist. Dít is De Tijd.

JESSIE Ze is er niet.

DIRK Ze?

JESSIE Kristel.

DIRK Kristel? (in de war) Stond jij daarnet in jzelf te praten?

JESSIE Kon je dat horen?

DIRK Zien.

JESSIE Ingenieurs hebben scherpe ogen.

DIRK Ik ben geen ingenieur. Als ik maar een ingenieur was. Dan vond ik misschien weer werk.

JESSIE Maar je kunt wel radio's repareren.

DIRK Een beetje. Werk jij?

JESSIE Ileen thuis. Niet lang. Van zes tot twaalf maar en van vijf na twaalf tot tien uur's avonds.

DIRK (weet nog altijd niet hoe te reageren op Jessies aparte humor en glimlacht dan maar) Zal ik het radiootje meenemen of kom ik er straks om? Ik kom er straks om. Tot straks dan nog eens. (wil weg)

JESSIE Je Nieuwsblad!

DIRK Of vindt je dat ik te dikwijls kom? (af veranda; weer op) Een dezer dagen moet ik je iets verklappen. Iets vertrouwelijks. Tot straks. (af veranda)

JESSIE Dat hij zijn oog op Kristel heeft laten vallen. Maar dat zal niet pakken, maat. Een getrouwd man met mijn ongetrouwde dochter – zet het uit je hoofd!

THEO (op KBS) Je staat weer in jezelf te mopperen. (ziet radiootje op tafel) Hièr staat het. Waarom zeg je toch niets? Ik zoek me een bult naar het draagbare radiootje, en het staat om zo te zeggen onder mijn neus.

[Typ hier]

KRISTEL (op uit KBS; rokend; ze is aangekleed) De batterijen zijn plat. (duwt sigaret in asbak uit)

THEO De batterijen? Jij praat over batterijen of het tomaten zijn. (zet radiootje aan; er komt geen geluid uit) Ze zijn plat. De batterijen zijn plat.

KRISTEL Ik zei het och.

THEO Zo plat als een... (af KBS)

KRISTEL Waarom ben je me niet komen halen?

JESSIE Komen halen?

KRISTEL Toen Dirk er was. Had ik dat niet gevraagd?

JESSIE Ik zal je toch niet aan een getrouwde vent koppelen, zeker.

KRISTEL We zijn in 2012, ma. Waar is de krant? Laat maar. Je zit weer bij *Mooi en medogenloos* met je gedachten. (af KBS)

JESSIE (schreeuwt) Maar niet bij een andere man! Theo! Je koffie wordt koud! En het is hoogtijd voor je trein. Je hebt maar één uur en drie kwartier meer. (af veranda)

THEO (op KBS) Waarom schreeuw je zo, mens? Je bent toch geen voetbalverslaggever? Waar zit je trouwens?

Jessie op uit veranda met paar herenschoenen, en schoenpoetsgerief.

THEO Waar heb je 't over?

JESSIE Ze had al lang getrouwd moeten zijn.

THEO (plaatst een stoel bij de deur van de hal; achteloos) Wat?

JESSIE (even achteloos) Wat? (begint schoenen te poetsen)

THEO (af naar veranda en even later terug op met een doos tomaten) Van mij mag het staking zijn. Ik heb niets tegen stakingen. (plaatst de doos op de stoel bij de hal) Hopla. Ik ben ook maar een bediende.

JESSIE En drie kinderen hebben.

THEO Wat?

JESSIE Wat?

THEO Jij luistert niet als ik iets zeg. Ik zeg: ze mogen staken, maar niet als ik met tomaten naar Brussel moet. Dàt zeg ik.

JESSIE En ik zei... Niets. (begint weer verwoed schoenen te poetsen)

[Typ hier]

THEO Hoe zou dat mens van hiernaast gaan? .. Ik praat tegen je.

JESSIE Pardon.

THEO Ik zei: hoe zou die Susie van hiernaast naar Brussel gaan? Gewoonlijk rijdt ze met de auto.

JESSIE Waarom vraag je 't als je 't weet?

THEO (hoort niet eens dat ze uit haar humeur is) Heeft Dirk hem nooit nodig?

JESSIE Wie?

THEO Dirk!

JESSIE Ik wil zeggen: hem?

THEO Wié hem?

JESSIE Hém. Dirk heeft hém nodig. Welke hem?

THEO De auto natuurlijk!

JESSIE Waarom zou Dirk de auto nodig hebben? Om naar de VDAB te gaan. Ik weet het niet. Vraag het aan Kristel.

THEO Welke Kristel?

JESSIE Ónze... Laat maar. Je kunt misschien met hààr mee?

THEO Met Kristel?

JESSIE Met Sùsie.

THEO Met Susie? Ik ga toch niet met een vrouw in een auto kruipen.

JESSIE (laat haar bitsigheid varen en probeert het weer met haar aparte humor) Een auto is toch geen bed? (Theo bekijkt haar) Okay. Jij bent de specialist. (met schoenpoetsgerief af KBS)

THEO (stapt in schoenen) Ik krijg trouwens geen schijn van kans om met haar mee te rijden. Ze neemt alleen Zwachtelinckx mee. Marc Zwachtelinckx. Machtelinckx. .. Waar zijn mijn schoenen? Mijn jas, bedoel ik. Ik ben in de war. (af KBS)

Er wordt aangebeld. Jessie op uit veranda; stapt naar de hal.

THEO (op uit KBS) Ze bellen. (loopt even kijken wie er gebeld mag hebben, maar keert snel terug om zich in KBS te verstoppen)

Jessie op uit hal, met Susie, een modieus geklede, nogal sexy dame.

[Typ hier]

SUSIE Ik kwam eigenlijk alleen maar voor Dirk.

JESSIE Dirk?

SUSIE Is hij niet hier?

JESSIE Hier? Waarom denk je dat?

SUSIE (helemaal niet achterdochtig) Hij is hier niet weg te slaan de laatste tijd. Loopt hij je niet te veel voor de voeten? Ach ja, veel zul je niet om handen hebben, jij. Kijk eens: je huis blinkt nog als een spiegel.

Theo op KBS, merkt dat Susie er nog is en trekt zich weer haastig terug. Susie merkt Theo niet. Dirk op uit tuin; in veranda.

JESSIE Wacht! Daar is hij!

Theo haastig op KBS -hij denkt dat Jessie hem roept- om teken te doen dat hij niet wil komen.

JESSIE Dirk! (Dirk loopt de tuin in) Niet weglopen! (af veranda)

Theo denkt weer dat men hem bedoelt; haastig op en haastig af.

JESSIE (in veranda) Susie is hier! (terug op)

SUSIE Laat maar. Hij hoort toch niet. Hij is zo verstrooid de laatste dagen. Ik weet niet wat hem scheelt. 't Is te zeggen: ik weet het wel. Hij is verliefd.

JESSIE Verliefd? Hij ... hij is getrouwd.

SUSIE Daar heeft het huwelijk niets mee te maken.

JESSIE Vind je?

SUSIE Als ik wat meer tijd heb, zullen we 't daar eens over hebben. ... 't Is langs daar, nee? (wijst naar hal) Ik raak er wel uit, hoor. Dag Jessie. (af hal)

JESSIE Dag Jessie. (verbeterend) Dag Susie!

THEO (op BKS) Is ze weg? Wat denkt die wel? Met haar meerijden zeker. Ik ben Zwachtelinckx niet. Of een van die andere met wie ze.... (af KBS)

JESSIE Met wie ze wat?

KRISTEL (rokend op uit nachtgedeelte) Is ze weg? Ik had haar wel zien komen. Ze kwam kijken of Dirk er niet was. Ik geloof dat ze jaloers is, dat mens.

JESSIE Heeft ze het recht niet om haar huwelijk te beschermen?

[Typ hier]

KRISTEL Ik geloof niet dat haar huwelijk veel voorstelt. (duwt sigaret uit; af naar keuken)

JESSIE Ik geloof niet dat jouw opvattingen over het huwelijk veel voorstellen.

Dirk op uit tuin, in veranda; tikt op het venster.

JESSIE En de zijne nog minder. Wacht, ik zal eens een hartig woordje spreken met die scheveschaatsenrijder. (laat Dirk erin) Ga zitten.

Dirk, overdonderd door dit kordate bevel, gaat zitten.

JESSIE En luister.

De babyfoon. Dirk, vlak naast de babyfoon, schrikt en schuift op.

JESSIE (in babyfoon) .. Nee! Voor de laatste keer: nee, we gaan niet naar het bal. (tot Dirk) Nu jij. Luister goed, ik zeg het misschien maar één keer.

THEO (op uit nachtgedeelte; heeft een stofjas aan; Dirk staat meteen recht)
Is ze weg, die van hiernaast? .. In Gods naam, Jessie, is die sigaret nu nog niet... (merkt nu pas Dirk; verlegen) Dirk.

DIRK Theo.

THEO Ik...

DIRK Als je wil kan ik Susie vragen of je mee mag met haar.

JESSIE (weer met haar vreemde humor) Hij wil niet.

THEO Ik wil ... 't is te zeggen...

JESSIE Hij neemt de goederentrein vandaag.

THEO Ik neem... (korte hoofdbeweging richting Jessie, met een mimiek van "Wat klavert ze nu weer allemaal uit?") Bedankt, Dirk. Ik denk niet dat ik naar Brussel ga vandaag. Goederentrein zeker. .. (glimlacht verlegen) Ik ga nog eens naar mijn tomaten kijken. (af naar veranda)

DIRK Ik...

JESSIE Ik....

DIRK Jij eerst.

THEO (op uit veranda) Jij wil me niet gauw een handje toesteken zeker, Dirk? Er buigt een dakraam door. Ik zou 't willen stutten. Hindert het niet? (verjaagt de sigarettenrook) Moet je niet gaan werken, bedoel ik? Nee. Jij werkt niet. Ik bedoel... (haalt schouders op; af veranda)

DIRK Ik vertel het je straks.

[Typ hier]

JESSIE (streng) IK voer straks het woord.

Dirk enigszins in de war naar veranda; hij blijft nog even voor het raam naar Jessie staan kijken.

KRISTEL (op uit nachtgedeelte, sigaret in de mond, gekleed om weg te gaan)
Verwacht me niet te vroeg thuis vanavond. Ik trek na de vergadering van het Ozongatcomité nog even de stad in. Met Stefaan. We gaan een hapje eten.

JESSIE Stefaan?

KRISTEL En met Dirk. Rond elf uur ben ik thuis.

JESSIE Je gaat nièt eten met Dirk!

KRISTEL Eten, ma, niet slapen. Daarna brengt hij me naar huis.

JESSIE Naar huis?

KRISTEL Dirk brengt me naar huis, ja.

JESSIE Brengt Dirk jou naar huis?

KRISTEL Asjeblief, ma. Herhaal niet altijd alles wat ik zeg. Ofwel sta je in jezelf te pruttelen, ofwel herhaal je alles wat ik zeg.

JESSIE Zullen we 't eens over wat JIJ doet hebben?

KRISTEL Vanavond. Sorry. Morgenvroeg. Want jij zal natuurlijk al maffen als ik vanavond thuiskom.

JESSIE En doe die sigaret...

Kristel duwt sigaret uit in asbak; dan af hal.

DIRK (op uit tuin; tikt op de ruit van de veranda en wipt meteen naar binnen) Jessie. Wachten heeft geen zin. Ik zeg het je nu.

JESSIE Niet dat je van mijn dochter houdt!

DIRK Van je ... ?

JESSIE Van Kristel. Ik heb er trouwens maar één.

DIRK Van Kristel houden? Waar haal je dat?

JESSIE Waar haal JIJ het? Jij bent al getrouwd.

DIRK Ik houd niet van Kristel. Tenminste niet op een manier die jij je om godweet welke reden voorstelt

JESSIE De enige juiste reden.

[Typ hier]

DIRK Ik houd niet van haar. Ik...

JESSIE Waarom kom je dan zo dikwijls?

DIRK Dat wil ik je nu uitleggen.

JESSIE (plots ongerust) Is er wat met Theo?

DIRK Het gaat niet over Theo.

JESSIE Dat hij voortdurend zijn keel schraapt is niet erg, zegt de dokter. Toch niet voor Theo.

Stilte. Dirk kijkt Jessie zo indringend aan dat ze 'r ongemakkelijk van wordt.

DIRK Geloof jij in reïncarnatie?

JESSIE In wat?

DIRK In een tweede leven. Ik geloof erin. Ik hèb namelijk al eens geleefd. .. Je gelooft me niet.

JESSIE Ik heb je niet goed begrepen. Wat heb je gezegd?

DIRK Ik ben een reïncarnatie van mezelf. Ik heb al al eens geleefd. Dat is het beerste wat ik wou zeggen. Het tweede zal je misschien wèl geloven. Er is nog iets dat ik wou zeggen. Het tweede is veel eenvoudiger dan het eerste: ik hou van jou.

JESSIE Wat?

DIRK Al vierentwintig dagen houd ik van jou. Van de eerste dag al dat we hier zijn komen wonen. .. Jessie, ik...

JESSIE Van mij?

DIRK Ja.

JESSIE Je bent

DIRK Nee! Ik ben niet gek. Het klopt wat ik zeg. De twee kloppen. Dat van mijn reïncarnatie èn mijn liefde. Eén èn twee.

JESSIE Vergeten we één. Ik bedoel: vergeten we twee.

DIRK Twee is belangrijker dan één.

JESSIE Het eerste eerst!

DIRK Okay. Eerst één. Wat wil je nog meer weten?

JESSIE Ik weet het niet meer.

[Typ hier]

DIRK Wanneer ik al eens geleefd heb misschien?

JESSIE Ja.

DIRK Dat zal je zeker niet geloven. In het jaar 2020. .. Ik ben niet gek, Jessie.

JESSIE Jij niet. Ik.

DIRK Ik heb in de toekomst geleefd. Al wat nu gebeurt is verleden tijd voor me. Wat morgen gebeurt, overmorgen, toekomstige week: verleden tijd. Voor mij toch. .. Vergeet punt één, Jessie. Punt twee is veel belangrijker. Ik hou van jou.

THEO (op uit veranda; tot Dirk) Hiër ben je. Ik sta daar maar te babbelen. En te babbelen. (doet stofjas uit) En te babbelen. Plots kijk ik op. Ik denk: "Dat is straf. Ik sta hier maar te babbelen en te babbelen en te babbelen en Dirk is weg." (jaagt de -vermeende- sigarettenrook weg) (tot Jessie) Ik word zoals jij. Ik begin ook tegen mezelf te babbelen, te babbelen, te babbelen. (draagt stofjas weg naar nachtgedeelte)

DIRK We babbelen straks verder. (snel af naar veranda)

THEO (op uit KBS) Ik zeg bij mezelf: "Die is weg. Die is vast nog eens bij Jessie binnengewipt." Ik neem het je niet kwalijk hoor, Dirk. .. Dirk?

JESSIE Dirk?

THEO Hij is weer weg. Da's een rare kwast, die. Ik maar babbelen en babbelen en babbelen en hij er van onder muizen. (af naar veranda)

JESSIE Hij is gek. Knettergek. Je kan niet in de toekomst geleefd hebben. Ik wil zeggen: je kan niet van een vrouw die twintig jaar ouder is houden.

THEO (op uit veranda, met doos tomaten) Als jij zo tegen jezelf blijft brommen, eindig je bij de dokter. (zet doos neer op de stoel bij de hal) Met de directeur is het ook zo begonnen. Die stond en zat ook de hele dag in zichzelf te weeklagen. Je moest hem nu zien. (wijsvinger bij schedel) Ding-dong. Ze sluiten hem elkemorgen op in zijn bureau. (af KBS) Erger dan mijn moeder. (komt terug, gekleed om te vertrekken) Er komt geen zinnig woord meer uit. Kom ja, van een directeur wordt dat niet verwacht. (neemt doos op) Hopla. Doe de deur open.

JESSIE Ga je toch naar Brussel?

THEO Ik kan niet anders, mens. (Jessie opent deur hal) Op hoop van zegen. Doe het licht uit en zet de chauffage af in de badkamer. (af) Hopla!

De parlofoon piept.

[Typ hier]

JESSIE (bij parlofoon; luistert even, reageert snel en boos) .. Ik zal je zeggen, moeder, wat voor een leven ik leid: een luiemensenleven. En wat ik de hele dag uitspook: niets. Tien keer niets!

Dirk is uit de tuin in de veranda gekomen. Hij tikt op de ruit en kijkt door het venster Jessie smachtend aan.

JESSIE Ook niet met andere mannen.

Dirk op uit veranda.

JESSIE Nee!

DIRK (verbaasd door Jessies geroep) Wat?

JESSIE Hoe wat?

DIRK Nee, heb je gezegd. Geroepen.

JESSIE Nee, heb ik gezegd, ja. Geroepen.

DIRK Ik hou nochtans van je.

JESSIE Daarom zei ik: nee. Riep ik.

DIRK Jessie! We zijn voor elkaar voorbestemd.

Jessie stopt de vingers in de oren.

DIRK Van sinds ik hier ben komen wonen, weet ik het al. Sinds de eerste dag. We kwamen door de tuin gestapt. Het was mooi weer. Er stond een man in de serre. Susie was bij me. Ze schrok zich een bult. "Die man in de serre," zei ze, "hij werkt bij ons op het ministerie."

JESSIE Van Dinges. Theo van het Ministerie van Dinges.

DIRK Toen al wist ik dat ik van je hield. De manier waarop je naar me keek. Je keek naar me en je dacht bij jezelf: "Wat een buurman. Echt een man om van te houden." Ik kan gedachten lezen, Jessie.

JESSIE Wat kan je?

DIRK Gedachten lezen. Beken maar: je houdt van me.

JESSIE Heb je dat gedacht?

DIRK Ja.

JESSIE Ik dacht iets heel anders toen ik jou zag. Ik dacht: "Daar alleen kan liefde wonen, daar alleen is 't leven groot, waar men stil en ongedwongen trouw is totderdood." De Druivelaar van 31 februari.

[Typ hier]

DIRK Ik kan het niet helpen, Jessie. Ik kan je gedachten lezen, maar ik ben ze niet de bààs.

JESSIE Bedoel ge dat het mijn schuld is dat ik van je houd? Ik bedoel: dat jij van mij... Ik houd nièt van jou!

Er wordt aangebeld.

DIRK (haastig naar veranda) Tot straks nog eens.

JESSIE Nee, wacht! Het is de melkboer maar. Mijn psychiater, wil ik zeggen. Ga maar! Weg! Weg!!

DIRK Je bent in de war. (af veranda)

JESSIE Ik ben in de war. (af hal; aanstonds weer op uit hal, met Susie)

SUSIE Ik vind hem niet, hoor. Wat hem de laatste tijd mag schelen, ik weet het niet. Hij is nooit meer thuis. Ook niet als ik hem van op het werk bel. Zonder afscheidszoen dan maar. Eerlijk gezegd: ik ga niet graag vandaag. Je hebt een halve dag nodig om Brussel te bereiken en een halve om een parkeerplaats te vinden. Ik had beter ook een dag verlof genomen. Zoals Gerrit. Gerrit neemt een dag verlof vandaag. Ik zei: "Gerrit, waarom heb je me toch niks gezegd? Dan had ik ook een dag vrij genomen." Gerrit rijdt elke dag met me mee. Vroeger nam ik Marc Machtelinckx mee. Maar die... Altijd hetzelfde geleuter over beurskoersen en zo. Geef mij maar Gerrit. Zo intelligent. Zo fijngevoelig. (iets minder geestdriftig) Zo keurig. Een man van principes. Spijtig, nee? .. (kijkt op horloge) Ik heb de kracht niet om naar Brussel te gaan, Jessie. Als ik niet alleen was, ik probeerde het. Maar in mijn eentje, nee, ik begin er niet aan, ik heb er de kracht niet voor.

JESSIE Wil je een kopje koffie?

SUSIE (verandert moeiteloos van onderwerp) Dirk durft zich niet laten zien, denk ik. Verdriet, niet waar. Mannen lopen daar niet graag mee te kijk.

JESSIE Verdriet?

SUSIE Liefdesverdriet. Ik merk het wel. En zijn truken pakken niet deze keer.

JESSIE Truken?

SUSIE Dirk vindt er altijd iets op als hij een vrouw wil versieren. Ik niet. Ik bedoel, je begrijpt me wel, ik versier geen vrouwen. Maar ik weet wel wat verliefd-zijn is. Weet jij het, Jessie?

JESSIE Ik heb maar lager middelbaar gedaan, Susie.

SUSIE (is zo met zichzelf begaan dat ze Jessie niet eens hoort) Op een oudere vrouw, denk ik. Hij is verliefd op een oudere vrouw. Mannen

als Dirk vallen op oudere vrouwen. Op vrouwen van jouw leeftijd. Het is hen niet om seks te doen, maar om vriendschap. Vriendschap hebben ze nodig. Seks natuurlijk ook, maar niet zo erg veel meer. Vriendschap. En waar vinden ze die? Bij vrouwen van jouw leeftijd! .. Jij ziet er anders nog goed uit voor je zestig jaar, Jessie - of hoe oud ben je?

JESSIE Honderdenvijf.

SUSIE Het is wel jammer dat je 'r niet meer in aanmerking voor komt, voor een portie stevige verliefdheid en zo. Want draai of keer het zoals je wil, het geeft toch nog altijd een boost, verliefd worden. Mij toch. De laatste keer is nog niet zo heel lang geleden. Eigenlijk is het nog een beetje bezig. Heb je nog vijf minuten, Jessie? Ik ben zo blij dat je met mij wilt babbelen. "Wat gaat er boven een goede buurvrouw?" zeg ik altijd.

JESSIE Een goede buurmàn.

SUSIE Ik zal vertellen op wie ik de laatste keer verliefd was. Nog een beetje ben. Niemand mag er iets van weten, maar jou vertrouw ik. Op Gerrit. Gerrit Dubois. Gerrit is ook lid van het Ozongatcomité. Net als Dirk, en Stefaan, en Kristel, en ik. Eerst was ik verschrikkelijk in de war. Net als Dirk nu. Dat heb je altijd, Jessie, de eerste dagen van het verliefd-zijn. Dan ben je verschrikkelijk in de war. Na een paar dagen gaat het over. Met Gerrit is het na drie dagen nog niet over. "Gerrit, ik hou van je," zei ik. "Susie, je bent getrouwd," zei hij. "Maar jij niet meer," zei ik, "laat mij je troosten." Hij wilde niet. Zijn verdriet, zei hij, was minder groot dan zijn respect voor mijn huwelijk. Toen werd ik pas echt ongelukkig. Heb je geen zakdoekje, Jessie?

JESSIE (heeft al lang begrepen dat Susie toch niet luistert) Kom je toe met één? Of wil je ineens een heel tafellaken? (af naar keuken)

SUSIE "Zonder jou heeft mijn leven geen zin, Gerrit," zei ik nog. Maar het hielp niet. Niets helpt. Drie dagen lang al. Zelfs de truk-met-de-grote-oren niet.

JESSIE (op uit keuken, met papieren zakdoekjes) "In harde tijden worden we pas moedig." De Druivelaar van 21 juli.

SUSIE En die werkt anders altijd. Mijn verliefdheid is te sterk, denk ik. Ken je de truk-met-de-grote-oren, Jessie?

JESSIE Je weet nog niet half hoe dom ik ben.

SUSIE Ik zal hem je leren. Niet dat ik geloof dat jij hem vandoen zal hebben - ik zie jou nog zo gauw niet verliefd worden en zulke toestanden. Goed, laten we aannemen van wel. Je wordt verliefd op, neem nu op ... Dirk! Nogmaals: het is maar een veronderstelling. Natuurlijk geef je niet toe, ik ken je, verliefd tot daaraan toe, maar toegeven? Nee, je geeft niet toe, je wil maar één ding: je wil Dirk zo rap mogelijk uit je gedachten zetten. En wat is het middel om dat te bereiken? De truk-

[Typ hier]

met-de-grote-oren! Die helpt altijd. Het is bijna niet te geloven, Jessie, want iets eenvoudigers dan de truk-met-de-grote-oren bestaat er niet. Kijk. (doet alles voor) Je gaat gewoon op een stoel zitten, je kruist de armen voor de borst, -ja, 't lijkt een beetje op yoga-, je sluit de ogen, je concentreert je, en dan roep je de man van wie je houdt voor de geest. Neem nu Dirk. "Dirk, kom," zeg je. Als hij daar is, komt het moeilijkste. Dan moet je je Dirk lelijker voor proberen te stellen dan hij werkelijk is. Veel lelijker. Met paardentanden, kaal, een bierbuik, stotterend, èn, èn: met grote oren. Vandaar: de truk-met-de-grote-oren. Afstotend onaantrekkelijk dus. En dat hou je vol, dagen lang, tot je echt gelooft wat je je voorstelt. Hoe laat is het? (kijkt op horloge; recht) Ik denk dat ik toch maar naar Brussel ga. Maar dan moet ik nu echt vertrekken. Wens mij het beste, Jessie.

JESSIE God zegene en God beware u, Susie.

SUSIE Je benjt een echte vriendin. Zoals jij tegen mij babbelt, dat doet zelfs mijn psycholoog niet. (wil naar hal) Laat maar. Ik begin de weg ook al te kennen. (af hal)

JESSIE Ook al? Wie nog?

Dirk op uit tuin : naar veranda

JESSIE (ziet Dirk) Hij!

DIRK (op) Zou Susie iets vermoeden?

JESSIE Bijvoorbeeld?

DIRK Dat wij van elkaar houden?

JESSIE Wie houdt van wie?

DIRK Ze heeft er een speciaal oog voor.

JESSIE Waarvoor?

DIRK Susie.

JESSIE Wààrvoor?

DIRK Ik bedoel: vrouwen raden het altijd. Zou jij het niet raden als Theo op een andere vrouw verliefd werd?

JESSIE Ding-dong.

DIRK Ik hou van je. Ik hou van je!

JESSIE Ik weet dat ik dom ben. Je moet niet altijd alles herhalen.

DIRK Lief domkopje, waarom zeg je niet dat jij van MIJ houdt?

[Typ hier]

JESSIE Waarom zou ik?

DIRK Omdàt je van me houdt.

JESSIE Ik hou nièt van je.

DIRK Toch. Maar je onderdrukt je gevoelens. Ik respecteer dat. Eén week.

JESSIE Wat?

DIRK Eén week zal je je verzetten. Daarna zal je breken. Ik zie het voor me gebeuren. In mijn geest is het al gebeurd. Ik voorspel de dingen niet. Ik breng er alleen maar verslag over uit. Over een week dus. Dan gebeurt het. Je zal je zwarte feestjurk dragen.

Jessie stopt vingers in de oren.

DIRK Er zal muziek zijn op de achtergrond. Van Franz Schubert. Op tafel zullen bloemen staan, rozen. In de verte luiden klokken, de feestklokken. Ik zal je aankijken, sidderend van vreugde en verlangen. Jij zult dronken zijn van emotie.

JESSIE (laat oren vrij) Ding-dong. (stopt weer de oren)

DIRK Zo zal het gebeuren. Over een week, Jessie. We zijn voor elkaar voorbestemd. Geen mens die zijn lot kan ontlopen.

JESSIE Traag ben ik anders niet.

DIRK Alles wat jij over een week zult doen, denken, voelen, het ligt nu al vast. Wat je zal eten en welke jurk je zal dragen, in welk bed liggen en waar je naar toe zal gaan. Alles.

JESSIE (laat oren los) Je onderschat mijn vrije wil, maat. Ik ga waar ik wil.

DIRK Maar wàt je wil, ligt nu al vast.

De parlofoon.

JESSIE De klokken. Ze zijn een week te vroeg.

DIRK Tot straks. Vergeet het niet: je kan je lot niet ontlopen. (af naar tuin via veranda)

Jessie gaat zitten en droomt even weg. De parlofoon piept weer.

JESSIE (bij parlofoon) Moeder? .. Ja, moeder. Nu kom ik bij jou. Mijn andere kinderen zijn het huis uit, Theo, Kristel ... Dirk ... Jouw beurt nu. (droomt weer weg) .. Of eerst nog even de mijne? (aarzelt, gaat zitten, wil de armen kruisen, bedenkt zich; recht; beurtelings in de parlofoon en tot zichzelf pratend) Ik moet geen truken, moeder, ik ben niet verliefd. Verliefd? Een vrouw van vijfenveertig verliefd. Op

[Typ hier]

Theo ja, je zoon, moeder, op Theo ben ik verliefd. Theo heeft geen grote oren, Theo heeft hele kleine oortjes, en het doet zo een deugd daaraan te sabbelen. "Mens," roept hij dan, "bijt toch niet zo hard." De truk! De truk-met-de-kleine-oren! Ken je die ook, Susie? De truk-met-de-kleine-oren! (gaat zitten, brengt de armen voor de borst en sluit de ogen) Ogen sluiten, Jessie. .. Theo, ben jij het? Je bent zo lief, Theo. Niemand is zo lief als jij. En goed. En slim. En welopgevoed. En attent. Én, én: trouw totderdood!

DROOMSCENE

Theo op langs de veranda. Hij heeft de regenjas, de deukhoed en de zelfzekere allures van Humphrey Bogart in *Casablanca*.

THEO Jessie! (hij neemt de hoed af en gooit hem met een sierlijke zwaai neer. Theo blijkt een mooie hardos te hebben) Jessie!

JESSIE Theo. Ik droom toch niet?

Theo trekt Jessie moeiteloos recht; ze valt meteen om zijn schouders.

THEO Zoals de zwanen naar het water,
zoals de paarden naar de bron,
zoals naar 't blauwe zwerk de zwaluw,
zoals de vlinders naar de zon,
zozeer is 't, Jessie, en zo lang,
dat ik naar jou verlang.

 Zoals de dolende een teken,
zoals wie ziek is medicijn,
zoals een bedstee d'oude krijger,
zoals wie dorst heeft koele wijn,
zo groot is, Jessie, mijn gewis,
en dat voor immer dat zo is.

 Zoals de moeders van hun zonen,
zoals de rozen van de dauw,
zoals van vrijheid de verdrukten,
zoals de zondaars van berouw,
zozeer is 't, allerliefste vrouw
dat ik van jou dus hou.

JESSIE (zwoel) Straks. Laten we eerst klinken.

THEO (met koele superioriteit) Ja.

JESSIE Wijn?

THEO Koele wijn.

JESSIE Trockenbeerenauslese.

[Typ hier]

THEO Om het even. Al wat je weerloos maakt.

JESSIE Weerlozer dan een kind ben ik.

THEO Ik heb iets meegebracht.

JESSIE Tomaten.

THEO Eén. (haalt een tomaat uit zijn jas en geeft die aan Jessie)

JESSIE Nooit heeft iemand roemrijker schat gekregen dan ik deze pomme d' amour. De Ster van Afrika in de kroon van the queen verbleekt ernaast. Zullen we dan nu naar bed gaan?

THEO Eerst nog wat bikken. (naar keuken) Sluit intussen de veranda en schuif het gordijn voor het raam. Dirk mag ons niet zien

JESSIE Dirk MOET ons zien, Theo.

EINDE DROOMSCENE

Dirk op uit tuin, langs veranda; een beetje aangeslagen.

DIRK Jessie.

Jessie ontwaakt.

DIRK Uit met de pret. Ik moet morgen gaan werken. Jessie!

JESSIE Wat?

DIRK Ik moet gaan werken morgen.

JESSIE Excuseer. Ik was aan 't dromen.

DIRK Morgen al.

JESSIE Is dit een andere truk, Dirk?

DIRK Helemaal niet. Ik heb daarjuist een telefoontje gekregen van de VDAB. .. Op welke manier gaan we elkaar nu nog te zien krijgen? .. We zien wel. Alles valt op zijn pootjes. Ik kan mijn lot niet ontlopen, Jessie. Net zo min als jij.

Theo (de echte) op in veranda. Hij drukt wenend-woedend een platgedrukte doos, waar het tomatensap overvloedig uit wegdrupt tegen zich aan; zijn jas, zijn aangezicht, alles is rood besmeurd.

JESSIE Mijn God! Zeg dat het niet waar is. Zeg dat ik nu pas droom!

THEO (snikkend) Duizend man op één perron. Eén trein met één wagon. Verdomde, verdomde, verdomde staking.

JESSIE

TWEEDE BEDRIJF
(een week later, een vrijdag,
vier uur in de namiddag)

DIRK

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

DIRK

JESSIE

Mark De Bie / Truken van de foor / 17.02.2022 / 20

[Typ hier]

DIRK Vandaag niet, Jessie. Vandaag ben je van mij.

JESSIE Op Portugese wijze.

Dirk reageert even verrast.

JESSIE Tomaten op Portugese wijze eten we.

De parlofoon piept.

JESSIE (bij parlofoon) Moeder? Nee, moeder, Clark Gable komt je niet halen. Het is Dirk maar. Die speelt geen film, hij speelt theater. .. Het kan niet, Dirk.

DIRK Het kan wel.

JESSIE Het kàn niet en het màg niet.

DIRK Dat mag-niet kunnen we omzeilen.

JESSIE Alles gaat best tussen Theo en mij. Maak dat niet kapot.

DIRK Best? Kom nu, Jessie! Mijn ogen staan niet op mijn rug.

JESSIE Ga weg! Weg! Weg!!

Jessie af KBS. Dirk wacht nog even; daarna af naar tuin langs veranda.

Kristel op hal; ze kijkt rond. Gerrit volgt, een jongeman van vijfendertig.

KRISTEL Zag je onze buurman weglopen? Da 's Dirk? Die is hier niet weg te slaan. De sukkel. Hij zit achter me aan. Maar ik moet hem niet. Ik moet ... (wil Gerrit omhelzen)

GERRIT (verwijzend naar pak in zijn hand; vriendelijk) Breek de radio niet.

KRISTEL Mams? (neemt het pak uit Gerrits handen en plaatst het op tafel; even af KBS) In de keuken is ze ook niet.

GERRIT (lief, vriendelijk, beschaafd) Een huisvrouw heeft zoveel te doen. Ze kan op zolder zijn of in de kelder.

KRISTEL Bij oma! Ze is bij oma! (bij parlofoon) Oma? Ben jij het? Is mams bij je? .. Natuurlijk, oma, gekregen is gekregen. Dat geldt ook voor een jurk. .. Geef me mams nu maar eens. .. Mams? .. (ze luistert even) Oké. (tot Gerrit) Binnen vijf minuten komt ze. (bij het pak op tafel, verwijdert inpakpapier) Ze luistert bijna de hele dag naar de radio. Naar teevee kijkt ze niet. Die staat bij oma. (haalt een draagbare radio uit het pak; bewondert hem) Tof! Mèt een cd-speler!

GERRIT Hèèft ze cd's?

KRISTEL IK heb er. Ze liggen in mijn kamer. (wil naar KBS)

[Typ hier]

GERRIT (houdt haar tegen) We nemen cd's die zij graag hoort. (haalt een cd uit het toestel) Hiër hebben huisvrouwen een zwak voor.

KRISTEL (leest op cd) Romantische klaviermuziek.

GERRIT Onze marketing-afdeling heeft een enquête gehouden. Huisvrouwen zijn dol op die dingen.

KRISTEL Franz Liszt. Popgroep? Solist? Ik weet niet of ze van zoiets houdt.

GERRIT Ja hoor. (steekt de cd in) En de batterijen werken. Getest! (zet cd-speler aan)

Pianomuziek.

KRISTEL Tof. (ze omhelst Gerrit)

GERRIT Voorzichtig.

KRISTEL Waarom? Iedereen weet toch dat we van elkaar houden?

GERRIT Maar is iedereen daar al mee verzoend?

KRISTEL Mams, bedoel je? Ze zal wel moeten.

GERRIT Ze zal ongerust zijn. En ik begrijp haar. Haar dochter, drieëntwintig, haar enig kind, wil iets met een man die niet alleen tien jaar ouder is maar ook gescheiden.

KRISTEL Niet zo maar gescheiden.

GERRIT Laat haar dat zelf ontdekken, Kristel.

KRISTEL (poogt Gerrit te zoenen) Vanavond vieren we bruiloft.

GERRIT Bruiloft?

KRISTEL Gerrit Anton Cecile Dubois, ik wil uw bruid zijn, en beloof u trouw te blijven in goede en kwade dagen, in armoede en rijkdom, in ziekte en gezondheid.

GERRIT Kristel. Zo eenvoudig is het niet.

KRISTEL Ik wil u liefhebben en waarderen, al de dagen van mijn leven. Hiër. Vanavond. We zijn alleen vanavond.

GERRIT Alleen? We moeten toch op je oma passen?

KRISTEL Oma zit boven. In haar koninkrijk. Dit wordt het onze.

GERRIT Kristel? We kennen elkaar amper een week.

KRISTEL Een eeuwigheid dus! Ik ben bereid!

[Typ hier]

Jessie op KBS. Ze heeft een rode jurk aan.

JESSIE (ongerust) Muziek?

GERRIT Mevrouw. (drukt haar de hand)

JESSIE Gerold, zeker?

KRISTEL Ger-rit, ma.

JESSIE Van wie is die muziek?

KRISTEL Van Gerrit.

JESSIE Schrijft Gerrit muziek?

KRISTEL Ma! Voor de zoveelste keer: waarom moet jij je altijd dommer voordoen dan je bent?

GERRIT De muziek is van Franz Liszt, mevrouw.

JESSIE (ongerust) Franz wie?

GERRIT Franz Liszt.

JESSIE Niet van Franz Schubert?

GERRIT Nee. Maar ik kan u ook muziek van Franz Schubert bezorgen.

JESSIE Nee!

KRISTEL De radio is van Gerrit. Een geschenk voor je.

GERRIT Moge hij al het respect uitdrukken dat ik voor je voel.

JESSIE Theo zal er blij mee zijn.

GERRIT Hij is voor ù, mevrouw.

JESSIE Bedankt.

KRISTEL Ik wist niet dat jij nog in die rode jurk kon.

JESSIE Ik ook niet. Ik ben trouwens vrij de kleur te kiezen die ik wil. Of niet soms? Ròdd is mijn kleur. Niet zwart.

KRISTEL Ma.

GERRIT Rood staat u goed, bedoelt Kristel. Ik ben het met haar eens.

JESSIE Blijf het nog lang met haar eens. Eensgezindheid is de basis van het huwelijk.

[Typ hier]

KRISTEL Ma! Geen druivelaartoestanden asjeblief!

JESSIE Wat niet simpel kan gezegd worden is de waarheid niet.

KRISTEL (geïrriteerd samen met Jessie) ... is de waarheid niet.

JESSIE Je vader en ik kunnen het beter met elkaar stellen dan iemand vermoedt.

KRISTEL Waar heb je 't over? Het gaat van kwaad naar erger met je.

Gerrit maant Kristel discreet tot begrip aan.

KRISTEL Ik meen het goed met je. Dat weet je toch. Het ergert me alleen dat je zo weinig bakt van je leven.

JESSIE Mijn leven staat in het teken van ... van ... van ... trouw.

GERRIT Dat is zeer achtenswaard, mevrouw. Als u maar niet denkt dat een huwelijk ontbinden in het teken van ontrouw staat.

KRISTEL Jouw generatie zoekt het in gemakkelijke oplossingen, ma. Wat je thuis niet kan vinden, zoek je op een ander. Overspel noemen we dat.

JESSIE Ik mag iedereen recht in de ogen kijken. Ook je vader.

KRISTEL Mijn generatie houdt van open-en-bloot-oplossingen.

JESSIE Vooral van bloot.

GERRIT (tot Kristel) Laten we nu gauw die geluidsband naar de studio brengen. (tot Jessie) We zijn op tijd terug om op oma te passen, mevrouw. Maakt u zich rustig klaar om met uw echtgenoot de stad in te trekken.

KRISTEL Ik had het niet over jou. Ma! (omhelst Jessie)

Gerrit neemt Kristel bij de hand.

KRISTEL Wil Gerrit alleen gaan? Zal ik bij jou blijven?

JESSIE Ga maar. Je vader is er toch nog niet.

GERRIT U zal niet lang moeten wachten, mevrouw. (haalt cd-doosje uit zak en legt het bij het toestel) Veel luistergenoegen.

Gerrit en Kristel af via hal.
De parlofoon.

JESSIE Straks, moeder. Ik kom straks kijken hoe goed je met mijn zwart kleed staat.

[Typ hier]

Theo pratend op langs de veranda; hij poogt de deur naar de tuin te sluiten; hij is op zijn paasbest gekleed. Zijn revers is getooid met het driekleurig lint van het arbeidsteken eerste klas.

THEO (haastig streng tot Jessie) Niet egenspreken! Kom binnen, meneer de directeur. Ik ben blij dat u ze ook mooi vindt, meneer de directeur.

DIRECTEUR Ze zijn mooi, Van Daele, heel mooi.

THEO Dit is mijn echtgenote.

DIRECTEUR (neemt Jessies hand en kust die) Madame. Tous mes respects.

THEO Gaat u alsublieft zitten, meneer de directeur. (tot Jessie) Gereed?

DIRECTEUR (gaat zitten) Waarom teelt u eigenlijk røde tomaten, Van Daele? Bestaan er geen zwarte variëteiten?

THEO Bij mijn weten niet.

DIRECTEUR Omdat er nog geen werk van gemaakt is. Waar wacht u op?

THEO De directeur is niet erg op kleuren gesteld, Jessie. Ze herinneren hem te veel aan politiek en partijen.

DIRECTEUR (recht, kust Jessies hand) Mes respects, madame. (gaat weer zitten) In politiek als dusdanig schuilt geen gevaar, Van Daele. Het zijn de politici die ons in het verderf storten.

THEO Zeker, meneer de directeur. Eerst een woordje uitleg, Jessie. De overhandiging van de eretekens is goed afgelopen. Iedereen is met iedereen de stad ingetrokken.

JESSIE Weet j' al iets van de foto van je longen?

DIRECTEUR (onderbrekend) Weet u dat de kabinetsraad de Basiliek van Koekelberg heeft afgehuurd, Van Daele?

THEO Neen, meneer de directeur. (tot Jessie) Morgen.

DIRECTEUR Dat is het enige gebouw van Brussel dat groot genoeg is om ze allemaal samen te zetten. De ministers, bedoel ik.

Theo maakt achter de rug van de directeur het gebruikelijke teken dat hij gek is.

JESSIE Dat duurt allemaal zo lang.

THEO Wat?

DIRECTEUR In de winter de Basiliek van Koekelberg, in de zomer het Heizelstadion. Ik vraag me af waarom ze niet op de binnenkoer van de gevangenis van Sint-Gillis vergaderen, hun wàre tehuis.

[Typ hier]

JESSIE Ik heb nooit verstaan waarom men ook foto's van je longen neemt. Je hebt toch alleen maar een beetje keelpijn?

DIRECTEUR Waar heb ik die fles gelaten? Van Daele? Waar is die fles? Zonder fles overleef ik het niet.

THEO In de serre, meneer de directeur. (terloops tot Jessie) Voorzichtig. Nooit tegenspreken. (af veranda)

DIRECTEUR Het einde van de beschaving is nabij, madame. Daar zorgen zij wel voor. De politici. (recht) Waar is het privaat? Van Daele? (tot Jessie) Waar is Van Daele?

THEO (op met fles portowijn en bloemen) Ik heb ook die ruiker bloemen bij die u voor uw vrouw gekocht hebt, meneer de directeur. Zal ik hem nog een beetje in koud water zetten?

JESSIE (ongerust) Bloemen?

DIRECTEUR Die bloemen zijn voor ùw vrouw, Van Daele. (geeft ruiker aan Jessie; met handkus) Madame.

JESSIE Ik wil geen bloemen.

DIRECTEUR Tous mes respects.

JESSIE (onthutst) Rozen!

DIRECTEUR Zo. Waar is het privaat, Van Daele? Ik geloof dat die bastaard een product in mijn wijn heeft gedaan.

THEO Deze deur, meneer de directeur. (bij deur KBS)

JESSIE Het zijn ròzen!

DIRECTEUR Ik ben maar een ogenblik weg. Luister ondertussen naar de radio. Mocht de regering gevallen zijn, kom me dan dadelijk halen. Voor goed nieuws kan het nooit te vroeg zijn. (af KBS)

THEO (naroepend) Trap op en eerste deur links, meneer de directeur.

JESSIE Het zijn ròzen!!

THEO Ja, het zijn rozen. Moet je daarom zo schreeuwen?

DIRECTEUR (op, met scheurkalender) Wat is dat?

THEO Een scheurkalender, meneer de directeur. De Druivelaar. Mijn vrouw is gek op scheurkalenders. Ze staan vol grapjes. Zegt ze.

DIRECTEUR Ik zal u het curriculum vitae van de ministers opsturen als u graag lacht, madame. Van Daekle, de radio, luisteren. (af KBS)

[Typ hier]

THEO Ding-dong.

JESSIE (nog steeds met de ruiker in haar hand) Rozen!!! (gooit de bloemen weg)

THEO Wat doe je? (neemt de bloemen en koestert ze) Heb je geen vaas?

JESSIE Ik wil geen bloemen in een vaas vandaag.

DIRECTEUR (vanuit KBS) Van Daele! De radio!

THEO De radio! Mijn God! Al onze radio's zijn stuk! (merkt het toestel op tafel) Wat is dat?

JESSIE Een nieuwe radio. Van Gerrit gekregen. Er steekt een cd in.

THEO Ik moet geen cd's, ik moet een radio.

JESSIE Het is een combiné.

THEO Ik moet geen combiné. Ik moet... Wat speelt er nu?

JESSIE Liszt.

THEO Ik bedoel: de radio of de cd? (draait aan enkele knoppen; alsmaar nerveuzer wordend) Gejank. Hoe zet ik hem op radio? Op elk uur van de dag wil hij naar de radio luisteren. Wat een lastpost.

JESSIE Waarom breng je hem dan mee?

THEO Kan ik er iets aan doen? Je hebt je lot toch niet altijd in eigen handen, mens. Onthoud vooral: spreek hem nooit tegen.

Nog steeds pianomuziek.

DIRECTEUR (op uit KBS) Een mooie badkamer, Van Daele. Madame. (kust Jessies hand) Mes respects. (laat haar hand los en kijkt haar grondig aan; misprijzend) U hebt een rode jurk aan.

THEO Jessie! Je hebt een rood kleed aan.

JESSIE En dan?

THEO Je staat niet met rood.

DIRECTEUR Het is een mooie jurk, madame.

JESSIE Ik neem mijn lot in eigen handen.

THEO Wat?

DIRECTEUR Maar de kleur vloekt bij uw huid. Trek uit.

[Typ hier]

JESSIE Wat?

DIRECTEUR Van Daele, zorg ervoor dat ze die rode jurk uittrekt.

THEO Zeker, meneer de directeur. (fluisterend) Trek uit voor hij gevaarlijk wordt.

JESSIE Hier?

THEO Wat?

JESSIE Moet ik hem hier uittrekken?

DIRECTEUR Ze heeft toch wel ergens een zwarte avondjapon, Van Daele?

THEO Heb je...?

DIRECTEUR Een witte is ook goed.

THEO Een witte?

DIRECTEUR Nee! Een zwarte! Vooruit, trek je zwarte jurk aan.

THEO Ja. Die zwarte.

JESSIE Ik heb geen zwarte. Ik heb alleen ...

DIRECTEUR Uw zus heeft er een.

THEO Zus?

JESSIE Je moeder, bedoelt hij.

DIRECTEUR Vriendelijk mens. Ze wil naar het bal met me. Maar ik moest eerst een liedje voor haar zingen. (zingt) Alle bokken springen, alle bokken springen, maar de grote steenbok niet, alle... Ministers springen niet, Van Daele.

THEO Nee, meneer de directeur.

DIRECTEUR Het zijn ook geen bokken.

THEO Wat moet moeder met jouw zwarte avondjapon?

JESSIE Ik heb hem haar gegeven. Ze wil ermee naar een bal.

DIRECTEUR Ze schiëten bokken.

THEO Bal? Ze komt nooit haar kamer uit.

JESSIE Ik kan er niet meer in.

[Typ hier]

THEO In haar kamer?

JESSIE In dat zwart kleed.

THEO Je moet erin. (duwt Jessie naar KBS) Vooruit.

Jessie af KBS.

DIRECTEUR Prachtige muziek, Van Daele.

THEO Zeker, meneer de directeur.

JESSIE (op uit KBS) Ik durf niet.

THEO Maar enfin, mens. (duwt haar naar KBS)

Jessie af naar nachtgedeelte.

DIRECTEUR De kabinetsraad begint nu ook met muziek. Paljas.

THEO Ik? Neem me niet kwalijk.

DIRECTEUR Van Leoncavallo. Speciaal voor hen geschreven. Voor de ministers.
Wat doen die bloemen op tafel?

THEO Ik zet ze direct in een vaas, meneer de directeur. (naar KBS, af)

De parlofoon piept. De directeur schrikt. Hij weet niet waar het gepiep vandaan komt. De parlofoon piept weer.

DIRECTEUR (in het wilde weg) Hallo. (merkt parlofoon, stapt erheen) Hallo? .. Wie wil uw zwarte baljurk afpakken?

Theo op uit keuken met vaas met water.

DIRECTEUR Van Daele. (doet erg geheimzinnig, en wenkt hem naderbij te komen; fluisterend) Het kabinet. Boven. Een geheime bijeenkomst.

THEO Het kan ook mijn moeder zijn, meneer de directeur.

DIRECTEUR Nee nee. Ik hoorde prietpraat. Ministers dus. (merkt de fles op tafel)
Is dat portowijn?

THEO Zeker, meneer de directeur.

DIRECTEUR Ontkurken.

THEO Zeker, meneer de directeur. Ze is al ontkurkt. Dat heeft die man met de paarse neus gedaan. (neemt glazen; vult één glas) Met uw goedvinden zal ik ditmaal mijn beurt overslaan. Ik heb al genoeg op. Wat denkt u, meneer de directeur, zal ik daarna die tomaten in de koffer van uw wagen plaatsen?

[Typ hier]

DIRECTEUR Uw vrouw blijft lang weg.

Jessie op in een mooie zwarte feestjurk.

DIRECTEUR La voilà. Madame. (handkus) Vous êtes ravissante.

THEO (fles in de hand) Moet j' ook een glas portowijn, Jessie, voor we vertrekken?

JESSIE Nee!!!

DIRECTEUR Ze moèt, Van Daele.

JESSIE Nee!!

DIRECTEUR Ze vertoont oncontroleerbare neigingen tot loszinnigheid als ze alcohol op heeft, meneer de directeur.

DIRECTEUR Ze moet!

THEO Je moet!

JESSIE Nooit!!!

THEO (tussen de tanden) Niet tegenspreken.

JESSIE (tussen de tanden) Ik vertoon oncontroleerbare neigingen tot baldadigheid als ik alcohol drink.

THEO (schenkt glas van directeur vol) Mijn vrouw kan niet tegen alcohol, meneer de directeur. Van een half glaasje is ze dronken.

JESSIE (vermant zich) Waar ben ik bang van? Van een half glaasje port zeker. (schenkt zich in)

THEO In godsnaam: nu niet in jezelf staan jengelen.

DIRECTEUR (drinkt zijn glas leeg; recht) Op naar dat restaurant, Van Daele.

Jessie drinkt haar port uit.

THEO Klaar?

JESSIE Kristel is nog niet terug. Ik kan je moeder niet alleen laten.

DIRECTEUR Van Daele, komt u?

JESSIE Ga alleen. Ik blijf toch liever thuis.

THEO Alleen? (kijkt snel om naar directeur) Ik alleen met die (tussen de tanden) ding-dong zeker. Waar is ze naartoe, Kristel?

JESSIE (omhelst Theo) Ik hou van jou.

[Typ hier]

THEO (weert Jessie af) Mens.

DIRECTEUR Van Daele, stel dat geflikflooi uit voor vanavond, ja? Komt u? (af hal)

THEO Ik kom! Je brengt me in moeilijkheden.

JESSIE De eerste keer in vijftientig jaar huwelijksleven.

THEO Wat?

DIRECTEUR (op) Van Daele! (af)

THEO Ik geloof dat ik ook gek word. Goed. Ik ga alleen. Nee...

JESSIE Ja!

THEO Ja dan. Doe het licht uit en zet de chauffage af voordat je gaat slapen. (af hal en dadelijk weer op) En let op: de klink van de buitendeur van de veranda is kapot. Als het waait, schuif een stoel voor de deur. (af)

Jessie denkt even na maar neemt dan een snel besluit: ze zal haar zwarte feestjurk weer uittrekken. Ze maakt de rits op haar rug los. Dan merkt ze de vaas op tafel. Ze stapt eerst naar de vaas en wil ermee weg. In de veranda verschijnt Dirk; hij komt uit de tuin. Hij tikt luid op het raam. Jessie schrikt en blijft staan. Ze zet de bloemen snel onder tafel en sluit de rits van haar kleding, intussen poogt ze ook nog de muziek stil te zetten. Dirk op; hij bekijkt Jessie met een zekere zelfvoldaanheid; hij is ervan overtuigd dat Jessie voor zijn avances gevallen is en alles - bloemen, muziek, jurk - geënceneerd heeft. Jessie bekijkt Dirk. Stilte; alleen de muziek is te horen.

DIRK Mooie muziek.

JESSIE Van Frans Liszt.

DIRK Van Franz Schubert.

JESSIE Franz Liszt!

DIRK (neemt de cd-doos en leest) Frans Liszt: klaviertranscripties van liederen van Franz Schubert.

We horen "Der Lindenbaum" van Franz Schubert, transcriptie voor piano door Frans Liszt.

JESSIE Zet die muziek af!

DIRK Dat wil je toch zelf niet?

Jessie poogt vruchteloos de muziek af te zetten.

DIRK (merkt bloemen onder tafel) Mooie rozen.

JESSIE Theo de zijne. Die van de directeur wil ik zeggen.

[Typ hier]

DIRK Liegen gaat je niet goed af, Jessie. Je ziet er anders knap uit in die zwarte feestjurk. (stapt tot bij Jessie, en neemt haar handen vast)

JESSIE Als ik wil loop ik weg.

DIRK Maar je wil niet. (glimlacht triomferend)

JESSIE Als je maar niet denkt dat ik aan de drank sla. Vroeger was ik dronken van een half glas portowijn. Maar nu niet meer. Nog van geen twee halve glazen. Ik word niet dronken.

DIRK Maar nuchter ben je ook niet meer. De emoties.

JESSIE Nuchter genoeg om weg te rennen.

DIRK Het heeft geen zin. Je zit in de val.

JESSIE O ja? En waar zijn je klokken?

Iets verderop beginnen - tot Jessies en Dirks verbijstering - de klokken te luiden.

DIRK Hoe hebt je dat klaargespeeld?

JESSIE Ik heb niets klaargespeeld!

DIRK Die klokken...

JESSIE Ik heb geen klokken doen luiden!

DIRK En ook geen zwarte jurk aangetrokken. Geen bloemen gekocht. Geen Schubert in de cd-speler gestoken.

JESSIE Nee! Nee!! Nee!!! (schenkt zich een portowijn in en drinkt die gulzig uit) Ik geef niet toe, Dirk! (ze schenkt haar glas nogmaals vol en drinkt ook de nieuwe lading gulzig uit) Nooit!

THEO (haastig op uit tuin langs de veranda) Een regenscherm. Vlug.

JESSIE (tot bij Theo; de drank doet zijn werk; ze struikelt) Theo! Lieve!ing!

THEO Mens toch! Een paraplu! Vlug! (tot Dirk) Ik ben met mijn directeur op de baan. Din g-dong. Je kunt al evengoed op een stakingsdag met twee kartonnen dozen tomaten op stap zijn. Vind je hem?

JESSIE (half dronken) Wie?

THEO Die paraplu. (tot Dirk) Mijn oude moeder is beter bij haar verstand dan de directeur. Met alles bemoeit hij zich. Nu is hij de kerk in gestapt. De klokken gehoord? Die was hij aan het luiden. Op de val van de regering.

DIRK Wat moet je met dat regenscherm?

[Typ hier]

THEO Ik niet, hij! Hij wil er vanop de toren van de kerk mee naar beneden springen. Hij is nog valschermspringer geweest ook, zegt hij. Peins maar dat hij een paar keren op zijn kop terecht gekomen is. In godsnaam, Jessie, die paraplu! Boven! (loopt naar KBS en komt aanstonds met een regenscherm terug) Hopelijk raakt hij niet meer recht. (langs veranda af naar tuin)

JESSIE Dirk, ga weg! Ga weg!! Weg!!! Ik ben een ambetant wijf als ik dronken ben. Weg! Weg!! (haalt een bezem uit KBS en stapt dreigend op Dirk af) Weg! Weg!! Weg!!!

DIRK Ik hou van je.

Jessie klopt naar Dirk met de bezem.

DIRK (ontwijkt de slag) Geen bezemsteel kan dat veranderen. Ik blijf van je houden. (neemt Jessie moeiteloos de bezem af) Eén ding nog, Jessie. In 2020 zal ik in de fleur van mijn ander leven zitten. We zijn nu 2016, mijn eerste leven zal niet zo heel lang meer duren.

JESSIE Weg! Weg!! Weg!!!

DIRK Stil nu, Jessie. Stil. Stil.

Jessie bedaat.

DIRK Hoor je me? Ik heb niet zo heel lang meer te leven.

JESSIE (gaat vermoeid zitten) Ga weg. Asjeblief.

DIRK Zou het geen fijne dood zijn in jouw lieve armen te kunnen sterven? We gaan naar links of naar rechts, Jessie - kiezen kunnen we altijd. Maar wàt we kiezen is lang van tevoren geregeld. Goed. Doen we 't hier of...? Nee. We huren een hotelkamer. De kosten kunnen mijn vreugde niet derven. (tast in zijn zak) Ik heb mijn portefeuille thuis laten liggen. (naar veranda) Ik ben meteen terug. (af)

JESSIE (in parlofoon) Moeder? Heb jij dat soms ook? Flanellen benen en een hart dat bonkt? .. Hij speelt een spel en ik doe mee. Ik doe mee, ja, want ik houd van hem. Nee! Ik mag hem. Ik houd van hem. .. Mag hem. Houd van hem. .. Mag van hem. .. Moeder, help! .. De truk! De truk-met-de-grote-oren! (gaat zitten, kruist de armen, sluit de ogen) Verneder wie je misprijst, verhef wie je bemint. Theo! Theo zie ik graag. Theo, liefste! Mijn filmster! Mijn oscarwinnaar!

DROOMSCENE

Theo op uit veranda; hij ziet er andermaal als een nieuwe Humphrey Bogart uit.

JESSIE (recht; ze struikelt tot bij Theo) Theo! Liefste!

Theo zet vol koel misprijzen een stap opzij.

[Typ hier]

JESSIE (valt; ze kruipt recht) Theo!

Theo zet andermaal een stap opzij.

JESSIE (wanhopig) Theo!

THEO Slet!

JESSIE Theo! (bij Theo)

Theo gaat andermaal verderaf staan.

JESSIE (huilt) Ik ben geen slet! Dat met onze buurman heeft maar een uur geduurd.

THEO "Wie trouw is, kent geen dag en geen uur." De scheurkalender van de iden van maart.

JESSIE Ik bèn trouw, Theo. Ik durf nog geen tomaat weg te geven zonder je toestemming.

THEO Ik ga bij je weg.

JESSIE Nee!

THEO Vanavond nog.

JESSIE Theo!

THEO Voorgoed.

JESSIE Theo! Ik kan je niet missen! Ik hou van je!

THEO Jij weet niet wat liefde is. Liefde is... (denkt lang na) Liefde is meer dan een tomatenplant, Jessie.

JESSIE Ik weet het, Theo.

THEO Liefde is... (denkt weer lang na)

JESSIE Mèèr dan een tomatenplant.

THEO Jij weet niet wat liefde is.

JESSIE (op de knieën, bij Theo) Leer het me, Theo. Leer me wat liefde is.

THEO Sùsie is liefde.

Susie op uit de veranda; ze ziet er verleidelijker dan ooit uit.

SUSIE Theo! Waar blijf je?

THEO Susie!

[Typ hier]

DIRK (op uit veranda; hij is kaal en heeft een carnavalsgebit met hele grote tanden; hij heeft ook een zware buik; een mouw hangt los te slingeren, alsof hij een arm kwijt is; hij negeert Theo en Susie en stapt tot bij Jessie; lispelt) Hier ben ik, liefste. Vanavond zal het gebeuren. In Sijsele. Ver hee? Ik weet het. Maar een verliefd man kent geen afstanden. Scheurkalender van de vigilie van Ons-Heer-Hemelvaart. En zo ver is 't nu ook weer niet. Zeshonderdzesenzestig hectometer. Ik zal een kamer reserveren. Ogenblik. Waar is de telefoon? Wilt gij het nummer draaien? Zes-zes-zes, zes-zes-zes. Zes keer zes. Gemakkelijk te onthouden, nee?

THEO Jessie! Bel!

DIRK Ik zou het nummer zelf draaien maar ik heb maar één arm. Dat komt door dat auto-ongeval. Arm kwijt, stuk van de twaalfvingerige darm kwijt, stuk van de schuine spier rechts kwijt, stuk van de schuine spier links...

SUSIE Een een stuk van uw tong. (giechelt)

DIRK Dat spreken los ik wel op. Als ik goed blijf oefenen, zegt de logopediste, spreek ik over zes jaar weer als de beste. Ze heeft me een versje gegeven dat ik zesenzestig keer per dag moet herhalen.

THEO Laat horen.

DIRK Slanke liefste die met gratie
schaatst op 't ijs van 't zilvermeer,
't sieraad zijt gij dezer natie,
en mijn sijsje heet Sylveer.

THEO Wie is je liefste?

DIRK Jessie natuurlijk.

THEO Jessie! (lachend af hal) Jessie!

SUSIE (lachend af hal) Jessie!

JESSIE Ik moet geen kaalkop.

DIRK Goed. Dan laat ik mijn haar weer groeien. (neemt pruik af)

JESSIE Ge kunt me geeneens omhelzen. Kreupele!

DIRK Dat denkt ge, meisje. (terwijl hij zijn jas uitdoet komt zijn tweede arm te voorschijn; hij wil Jessie vastnemen)

JESSIE Nee! Nee! Nee! (af KBS; op met mantel, slaat die om)

DIRK Jessie! Ik heb niet lang meer te leven, Jessie. Het moet vanavond gebeuren. Morgen ben ik dood. Waar ga je naartoe?

[Typ hier]

JESSIE Naar waar je me nooit zult vinden. (af langs hal)

Dirk af hal.

EINDE DROOMSCENE

DIRK (op langs veranda) Jessie? Jessie!

KRISTEL (op langs hal, gevolgd door Gerrit, tot Dirk) Wat is dat voor een gedoe? Waarom was mams zo gehaast? "Waarom zo gehaast?" riep ik. "En wie past er op oma?" "Dirk," riep ze, "Dirk past op haar." Bedankt, Dirk, om op oma gepast te hebben. Ga nu maar. Nu is 't onze beurt. (kijkt dolverliefd naar Gerrit)

PAUZE

DERDE BEDRIJF

(acht uur 's avonds van
dezelfde dag)

Yola brengt Jessie, die een beetje moeilijk te been is, thuis. Yola heeft de prompte manier van praten van een vrouw die veel tijd in de kroeg doorbrengt.

YOLA Is 't hièr?

JESSIE (sloom) Wat?

YOLA Is 't hier dat je woont?

JESSIE Hier? (ook het nadenken kost moeite) Hier, ja. .. De deur!

YOLA Deur. Welke? Een twee drie vier.

JESSIE Zijn ze vast?

YOLA De buitendeur is toch genoeg?

JESSIE Die ginder ook. In de veranda. Da's ook een buitendeur. Die moet ook vast.

YOLA Okido. Geen paniek. (leidt Jessie naar de sofa) Kom! Liggen en niet bewegen.

JESSIE Water!

YOLA Ik ben al gewassen.

JESSIE Drinken!

[Typ hier]

YOLA Water drinken? Je bent toch al ziek. Waar is de bar? (stapt naar de bar en neemt fles whisky) Hier is de bar. Leve de bar! (schenkt in)

JESSIE Water!

YOLA Nee. Puur. (drinkt en maakt genietende geluidjes)

Jessie gaat moeizaam liggen.

YOLA Nu weet ik het zeker.

JESSIE Wat?

YOLA Dat dit je specialiteit niet is. Het horizontale vlak. Sommige vrouwen zijn daar straf in. Jij niet. Okido. (drinkt) Ik voel me al een stuk beter. Jij?

JESSIE (in paniek recht) Kristel? Waar is Kristel?

YOLA Niet bewegen!

JESSIE Kristel moet op oma passen.

YOLA Kristel wie - oma waar?

JESSIE Oma ! (rennend af KBS)

YOLA Een stond te been, twee die ging mee, drie deed pipi, vier had plezier, vijf sloeg zijn wijf, zes trok zijn mes, zeven stond te beven, acht stond op wacht, negen ...

JESSIE Oma! (op KBS) Ze is er niet. Oma is er niet. Waar is ze? Oma! Oma!! (merkt berichtje op de tafel; neemt het en citeert) "We zijn met oma naar het bal. Zullen om twaalf uur thuis zijn. Kristel." Bal? Waar is er bal?

YOLA In de kleuterschool misschien? Toch als je al om twaalf uur thuis wilt zijn.

JESSIE Op Kristel kun je nooit rekenen. (duizelt)

YOLA (schiet te hulp) Ik had het toch gezegd: niet schudden voor gebruik. Kom. Liggen. Of zitten. En diep ademhalen! Zo! Kijk!

Jessie haalt diep adem; ze moet hoesten, staat recht en duizelt opnieuw

YOLA (schiet weer te hulp) Neus open en verstand dicht!

JESSIE Op Kristel kun je echt niet rekenen.

YOLA Zo onvolwassen ben je dus nog, dat je op een ander rekent.

JESSIE Op Gèrrit, ja. (duizelt weer)

[Typ hier]

YOLA Patat! (helpt Jessie) Wie niet wil, heeft gehad.

JESSIE Op Gerrit kun je rekenen. (Yola helpt Jessie gaan zitten) Je bent erg vriendelijk met me.

YOLA Vergis je niet.

JESSIE Toch.

YOLA Elk zijn specialiteit zeker. (drinkt)

JESSIE Jouw specialiteit is vriendelijk zijn. De mensen helpen. Nee?

YOLA De mensen? Zo'n vies ras? Jij niet. Jij bent een goeie.

JESSIE Jij ook.

YOLA Soms heb ik tandpijn. Mijn kwade dagen. Dan eet ik vuur en spuw azijn. Wijnazijn.

JESSIE Je bent veel te bescheiden, Lola.

YOLA Yola! Met de y van "yes, Sir."

JESSIE Yola. Mensen die andere mensen helpen, dronken vrouwen naar huis brengen en zo, waar vind je ze nog?

YOLA Zo dronken was je nu ook niet. Meer ziek dan zat.

JESSIE (plots in paniek) De veranda!

YOLA Wat nu weer?

JESSIE Er zit iemand in de veranda.

YOLA (gaat eventjes kijken) Zelfs niet onder tafel.

JESSIE Welke dag zijn we?

YOLA Steekt het nauw? Vrijdag denk ik.

JESSIE (denkt moeizaam na) En hoe laat is het?

YOLA Dit is toch geen examen? Ik heb al vast werk.

JESSIE Zeven uur al?

YOLA Halfnegen.

JESSIE 's Avonds?

YOLA Om halfnegen 's morgens ligt Yola in de Witte-Lakenstraat.

[Typ hier]

JESSIE Neem me niet kwalijk. 't Komt door die migraine. Ik heb vreselijke
koppijn.

YOLA Nog altijd? Ben je zeker dat je maar één kop hebt?

JESSIE Waar zijn de aspirientjes?

YOLA Je hebt er al vier genomen.

JESSIE Wat?

YOLA Aspirientjes.

JESSIE Sorry. Ik bedoel: wanneer?

YOLA Een uur geleden. Toen ze jou bij ons hebben afgezet.

JESSIE Afgezet? Waar ben ik afgezet?

YOLA In De Witte Olifant natuurlijk.

JESSIE Afgezet! Ik ben afgezet in De Witte Olifant! Wiè heeft me afgezet?

YOLA Jean.

JESSIE Jean?

YOLA Jean de sjampetter.

JESSIE Heilige Antonius, bid voor ons.

YOLA Het is geen sjampetter. We noèmen hem zo.

JESSIE Wat is hij dan?

YOLA Inspecteur van de sociale diènst van de politie. Niet ongerust zijn. Je
had niets uitgespookt.

JESSIE Jawel!

YOLA Je was alleen maar...

JESSIE Dronken.

YOLA Ik kon er niet opkomen.

JESSIE En daarna? Ze hebben me afgezet, maar daarna?

YOLA Niet zo rap. Jean heeft je naar De Witte Olifant gebracht omdat je
niet meer terug naar huis wilde. Dat doet hij altijd zo. Soms probeert
hij eerst nog in het vluchthuis. Heeft hij u eerst naar De Schelp
gebracht?

[Typ hier]

JESSIE De Schelp?

YOLA Het vluchthuis.

JESSIE Heilige...

YOLA Nee. Voor een vluchthuis zie je er niet toegetakeld genoeg uit. Slaat hij?

JESSIE Jean?

YOLA Je man. Je wilde niet naar huis terug, zei Jean. Je man slaat je dus?

JESSIE Theo?

YOLA Is dat je man?

JESSIE Theo.

YOLA Toch niet Tikketikke –Theo

JESSIE Nee, Theo de tomatenkweker. (recht, energiek) Waar is Theo? In de kerktoeren! Hij gaat naar beneden springen. Hij en de directeur. (duizelt weer) Theo is... (gaat zitten) Op stap. Theo is op stap.

YOLA Op stap. Is 't er zo een?

JESSIE Het is altijd hetzelfde met hem. Om de tien jaar gaat hij op stap.

YOLA Jessie, van zo'n plezierigheden krijg ik dorst. (kijkt op horloge) Okido. Negen uur, ik moet weg.

JESSIE Nee!

YOLA Lucien wacht. (naar hal) Wie is Lucien?

JESSIE Wat?

YOLA Moet je niet weten wie Lucien is?

JESSIE Nee.

YOLA Ook goed.

JESSIE Yola, toe, blijf nog. Help me. Ik ben bang.

YOLA Dat kun je niet wegsteken.

JESSIE Wat heb ik allemaal uitgeklaverd in De Witte Olifant?

YOLA Dat weet ik niet.

[Typ hier]

JESSIE Ik zal weer wat uit mijn botten geslagen hebben.

YOLA Daarvoor dient De Witte Olifant.

JESSIE Wat heb ik gezegd?

YOLA Bijna niets.

JESSIE Bijna niets is iets.

YOLA Dat je een huisvrouw bent.

JESSIE Wat nog?

YOLA De rest ontsnapt me.

JESSIE Niet waar!

YOLA Echt.

JESSIE Je weet het wel nog!

YOLA Dat je thuis gaan lopen waart, maar dat wisten we van Jean al.

JESSIE Je moet niet altijd alles geloven wat Jean zegt. Wat IK zeg.

YOLA Ik geloof alleen mijn eigen ogen.

JESSIE Waarom zou ik gaan lopen zijn?

YOLA Omdat de melk overkookte?

JESSIE Ik ben niet gaan lopen.

YOLA En je had ook geen stuk in je pelerine.

JESSIE Ik? Nee. Ja. Ja! Ik had... Nochtans... Dat doe ik anders nooit. Anders drink ik nooit. Ik ben een dòmme huisvrouw, Yola, geen zatte. Wat heb ik nòg verteld?

YOLA Hoe hij heet.

JESSIE Wie?

YOLA Je minnaar.

JESSIE Mijn...

YOLA Of heb je 'r geen?

JESSIE Nee!! Ik heb geen minnaar.

YOLA Dan is Hugo mis.

[Typ hier]

JESSIE Hugo?

YOLA Hij zei dat er man in het spel was. Hugo is psycholoog. Hij heeft vroeger nog in een paramedisch centrum gewerkt, voor hij De Witte Olifant overnam.

JESSIE Ik heb geen minnaar, Yola.

YOLA Maar je bent wel verliefd. Twee zaken, Jessie, moet je niet doen als je verliefd bent.

JESSIE Ik ben niet ver... Welke twee?

YOLA Drinken en op de vlucht slaan. Nu ben ik echt weg.

JESSIE Ik ben niet op de vlucht geslagen, Yola.

YOLA Nee. De kaboutertjes hebben je gedragen.

JESSIE Ik zal 't nooit meer doen. Daarbij, na vandaag moèt ik niet meer gaan lopen.

YOLA Zeggen ze. Tot Jean de sjampetter weer aan de deur staat. Is dit een glas?

JESSIE Als jij 't zegt.

YOLA Wil je 't naar je kop krijgen?

JESSIE Nee!

YOLA Gooi dan eerst. Karakter hebben, Jessie. Joùw goesting doen. Baas zijn in eigen huis.

JESSIE Dat ben ik. Ik lees alle dagen de mopjes van De Druivelaar. Niemand dwingt me ertoe, ik doe dat uit mezelf.

YOLA En niet spotten met Yola of ze brengt je nooit meer thuis.

In de veranda gaat de tuindeur -vanzelf- open.

JESSIE (merkt dat) De deur! De deur staat open! Daar, in de veranda! Ik ben bang, Yola.

YOLA (even af naar veranda; sluit de tuindeur; terug op) Nu is ze dicht.

De tuindeur gaat weer vanzelf open.

JESSIE Wàs ze dicht.

Yola weer af naar veranda; sluit andermaal de deur; terug op uit veranda. De tuindeur slaat weer open.

[Typ hier]

JESSIE Ik ben bang. Iedereen kan zo maar naar binnen.

YOLA Wie wil er naar binnen?

JESSIE De deur moet slùiten! Moet! Moet!! Ik... Sorry.

YOLA Je bent echt bang. Ga weer mee naar De Witte Olifant.

JESSIE Ja. .. Nee...

YOLA In De Witte Olifant sluit alleen de mond van de klanten niet.

JESSIE Het mag niet. Het kàn niet, het màg niet.

YOLA Okido. Slaap dan met de deur open.

JESSIE Nee!

YOLA Wacht eens. Draai dié eens op slot. (bij verandadeur)

JESSIE Ja! Ja!! Draai diè op slot!

Yola gaat eerst in de veranda de tuindeur nog eens sluiten -het lukt zelfs- en draait dan de verandadeur op slot.

YOLA Laat hem nu maar komen.

JESSIE Wie?

YOLA Hij.

JESSIE Hij màg niet meer komen.

YOLA Jessie, als je 't kwijt wil, grààg kwijt wil, ik kan zwijgen als een graf.

JESSIE 't Is niet erg. Na middernacht is de betovering voorbij. Ik bedoel... Kan 't de menopauze niet zijn, Yola? .. Het spijt me. Ik berokken je last, niet waar?

YOLA Absoluut niet. Ik ben uit vrije wil meegekomen.

JESSIE Vrije wil? Precies! Je was vrij om met me mee te komen of niet. Je hadt ook in De Witte Olifant kunnen blijven.

YOLA Ik zei het al: ik doe dit graag, mensen helpen.

JESSIE Vrij zijn, Yola, daar komt het op aan. Je eigen wil doen.

De tuindeur waait weer open.

JESSIE (weer in paniek) Kijk! Ze vliegt weer open!

[Typ hier]

YOLA Echt, Jessie, ik denk dat het beter is dat je vannacht in De Witte Olifant blijft.

JESSIE Nee!

YOLA Tot twaalf uur dan?

JESSIE Ja. .. Nee!

YOLA Er is nòg een oplossing! (neemt haar gsm en tikt een toets in) Hugo? Yola hier. .. Is Lucien er nog? Natuurlijk is hij er nog. .. Vraag hem het telefoonnummer eens van Fred. .. Voor mij? Nee, niet voor mij, maar voor dat mens van daarstraks. .. Die Jessie, juist. Ik ben nog altijd bij haar. De deur van haar veranda sluit niet en ze is bang. .. Eigenlijk zou 't zo rap mogelijk moeten gebeuren. .. Jessie, waar zijn we hier?

JESSIE Kuipersveld 6.

YOLA ... Kuipersveld 6. ... Mij om het even. Stuur die dan. Direct, ja. .. Danke, Hugo. Hugo is een schat.

JESSIE Wat gebeurt er?

YOLA Hij stuurt meteen een klusjesman. Nog een beetje geduld en je deur sluit weer gelijk een aangekoekte confituurpot.

JESSIE Klusjes-màn?

YOLA Je weet toch wat een klusjesman is?

JESSIE Een màn?

YOLA Bang voor mannen?

JESSIE Ja! .. Nee!! .. Voor sommige.

YOLA De meeste klusjesmannen zitten over de houdbaarheidsdatum, hebben een bierbuik en grote oren.

JESSIE De truk met de grote oren!

YOLA Rustig! De meeste zijn toffe kerels.

JESSIE Voor de toffe ben ik het bangst.

YOLA Hugo heeft gelijk.

JESSIE Wat?

YOLA Je bent verliefd.

JESSIE Ik?

[Typ hier]

YOLA Verliefd zijn is geen schande, Jessie.

JESSIE Ik bèn niet verliefd!

YOLA Hoe oud ben je?

JESSIE Vijfenzeventig!

YOLA Tante Vic was er al zeventig. Hoe ouder, hoe plezanter, zei ze. Vijfenzeventig? Jij bent zo oud niet.

JESSIE Maar ik ben geen fluit meer waard.

YOLA Laat dat aan de fluitist over. .. Verliefdheid is eigenlijk òòk een beetje mijn specialiteit. Luister, Jessie, 't is allemaal heel simpel. 't Wordt toegeven of niet toegeven. Toegeven, da's acht dagen Azurenkust in een vijfsterrenhotel. Niet toegeven is de oorlog.

JESSIE Oorlog?

YOLA Tegen jezelf.

Er wordt aangebeld. Jessie schrikt.

YOLA De klusjesman. Zo rap? Ver is 't niet, de Witte Olifant.

Jessie loopt tot aan de deur KBS, alsof ze zich daar wil verbergen.

YOLA Misschien wip ik straks nog wel eens binnen. Vindt je 't goed?

JESSIE Nee! .. Ja!

YOLA Klare taal, daar houd ik van.

JESSIE Ja.

Er wordt weer aangebeld.

YOLA Ik zal nog zien, ik weet niet of ik nog weg geraak. O ja. Nog dit: met een katapult trek je niet naar de oorlog. Wapen je, Jessie. (af naar hal en even later terug) Ik zie niemand.

JESSIE Er is weer gebeld.

YOLA (gaat nog eens kijken en keert terug) Niemand.

Dirk langs tuindeur op naar veranda; hij is in zijn pak van klusjesman, gereedschapskist op de schouders; hij wil naar binnen maar de verandadeur is op slot.

YOLA Hiér is iemand. (draait de verandeur los)

DIRK (denkt dat Jessie hem met opzet uitgenodigd heeft en loopt dan ook vrij zelfzeker van stapel) Jessie! (merkt nu ook Yola) Hallo.

[Typ hier]

YOLA Hallo. Ik ben Yola.

DIRK Oh. Yola van Lucien en van De Witte Olifant. Ik ben Dirk. (van Jessie naar Yola kijkend) Ik vervang Fred. Fred is gevallen met zijn elektrische fiets. Twee ribben gebroken. Wat valt hier te fiksken? Een deur, zei Hugo.

YOLA Daar, in de veranda. Ze sluit niet goed en Jessie is bang voor inbrekers.

DIRK Vanaf nu niet meer, niet waar Jessie?

YOLA (tot Jessie) Zo. Misschien tot straks nog eens. Dag Jessie. Dag Dirk. (af hal)

DIRK (zelfzeker) Jessie. Lieve Jessie.

JESSIE (heeft de hele tijd afwezig-ongelovig toegekeken) Daar.

DIRK Waar?

JESSIE Wat: waar?

DIRK Wat: wat waar?

JESSIE Je werkt daar.

DIRK (begrijpt het niet) Waar werk ik?

JESSIE Daar.

DIRK (denkt het plots te begrijpen) Oh, daar! Daar, ja. Wist je dat niet? En je wist ook niet dat ik de klink van je deur kwam herstellen?

Jessie slaat de handen voor het aangezicht.

DIRK (nog steeds zelftverzekerd) Jessie! (schudt haar vriendelijk dooreen) Jessie! Jessie, al die spelletjes hebben geen zin. Je houdt van me. Dat is het enige wat telt. Kom in mijn armen.

JESSIE Weg! (rent naar de verandadeur) De deur is los. Waar is de sleutel? (neemt sleutel) Buiten! Weg! Ik doe alles vast!

DIRK Jessie.

JESSIE Ga weg!

DIRK Jessie!

JESSIE Weg! Weg! Weg!

DIRK Waarom toch? Omdat je bang zijn? Van wie?

[Typ hier]

JESSIE Van....

DIRK Niet van mij. Van jezelf. Je verlàngt naar me. Dàt maakt je bang.

JESSIE Ik verlang nièt naar je.

DIRK Deze middag ook niet?

JESSIE 's Middags maak ik soep.

DIRK Je had anders wel je zwarte jurk aan. Je hebt hem nòg aan.

JESSIE Geen zwarte. Een donkerblauwe!

DIRK En die witte rozen, hoe kwamen die er? En de muziek?

JESSIE Van Franz Liszt!

DIRK Bewerkingen door Franz Schubert. Dat van die klokken, daar kon je inderdaad niets aan doen. Dat beschouw ik als een toeval.

JESSIE Toeval! Dat was 't. Toeval! Toeval!! Toeval!!! Alles is toeval!!!!

DIRK En het toeval joeg je op de vlucht. Maar nu ben je weer thuis. Waarom? Het verlangen. Heel je lichaam, je hart, je ziel, alles verlangt naar me. Daarom heb je me laten komen? Niet voor die kapotte klink.

JESSIE Zij heeft je geroepen.

DIRK Wie?

JESSIE Zij en hij! Yola en.. en..

Gebel gsm.

JESSIE Hallo! .. Wie? Hugo van De Witte Olifant. (tot Dirk) Hugo. Yola en Hugo hebben je geroepen. (in gsm) Yola is al weg. Naar De Witte Olifant, ja. .. De klusjesman is er nog. .. Fred niet, Willem euh Dirk bedoel ik. .. Nu ik u aan de lijn heb, meneer Hugo, zou u zo goed willen zijn hem te zeggen, de klusjesman dus, Dirk, hem te zeggen dat niet ik, maar dat u en Yola hem gevraagd hebben hiernaar toe te komen? .. Mij gelooft hij niet. .. Het is hèèl belangrijk. .. Hier. Vraag het hem zelf. (geeft gsm aan Dirk)

DIRK Hallo? .. Ja. .. Ja ja, alles gaat naar wens. .. We kennen elkaar al, ja. .. Zij kende me... Ze wist dat ik klusjesman ben.

JESSIE Nee! (neemt Dirk gsm af) Ik wist dat niet. Hij gebaarde altijd van krommenaas als ik vroeg hoe het op zijn nieuwe werk was. .. Van vroèger, ja. Van vroeger kennen we elkaar.

[Typ hier]

DIRK (neemt gsm over) We zijn buren.

JESSIE (neemt gsm over) Alleen maar buren.

DIRK (neemt gsm over) En jullie, Hugo, wat zijn...?

JESSIE Kennissen. Kroegkennissen.

DIRK (in gsm; minder zelfzeker) Ik doe mijn best.. .. Als u me nog nodig hebt. ... Nee. Tot later. (geeft gsm aan Jessie)

JESSIE En? Wie heeft u hiernaar toe doen komen? Hij of ik?

DIRK Hoe kwam jij bij Hugo terecht? In De Witte Olifant stranden alleen ... mensen ... met levensmoeilijkheden. .. Jessie?

Jessie klemt de lippen op elkaar.

DIRK Ik word ineens bang. Jessie. Geef uitleg voordat ik ga flippen. Dat van die zwarte jurk. ...

JESSIE Het is geen zwarte, het is een ... (zwijgt)

DIRK De bloemen. Wie heeft die op tafel gezet? Die cd van Schubert, wie heeft hem ingestoken?

JESSIE Allemaal toeval.

DIRK Jessie. Ik ben bang dat ik je wat voorgelogen heb. Dat ik van je hou, dat heb ik niet gelogen. Ik hou erg veel van je. Ik ben stapelgek op jou.

JESSIE Wat heb je gelogen?

DIRK Dat andere. Ik heb niet nog al eens geleefd. In de toekomst niet en in het verleden evenmin.

JESSIE Je hebt in elk geval gelogen.

DIRK Niet boos zijn, Jessie.

Jessie veegt een traan weg.

DIRK En niet verdrietig zijn. .. Verdrietig? Wil dat zeggen ... dat je toch van mij houdt?

JESSIE Waarom anders ben ik op de vlucht geslagen?

DIRK Is je liefde even groot als de mijne? Van de eerste dag al hield ik van je. Je stond in de tuin, tussen de bomen en de tomatenserre. Je hingt de was op. Je bent zo mooi, Jessie, als je de was ophangt. Anders ook, je bent altijd mooi, ook als je de was niet ophangt. Maar die dag was je bijzonder mooi. Ik was door de bliksem getroffen. Ik hield meteen

[Typ hier]

van je. Dat voelde ik. Ik verlangde naar je. Ik verlangde zo erg naar je dat ik op hetzelfde moment een strategie uitdacht.

JESSIE Een truk verzon.

DIRK Ik zei bij mezelf: dit mag ik niet verbrodden. Ik moet een geschikte gelegenheid vinden.

JESSIE Een truk vinden! Een van de vele!

DIRK Wachten is mijn ware natuur niet, Jessie. Ik wil het lot altijd in eigen handen nemen.

JESSIE Hoe vaak heb je deze uitgetest? Trukenvent!

DIRK We zijn machteloze marionetten in de poppenkast van de wereld.

JESSIE Van De Druivelaar weet ik al alles.

DIRK Niet huilen.

JESSIE (huilend) Ik huil niet. Nu niet. Nooit. Leugenaars zijn geen traan waard

DIRK Ik ben niets waard. Ik ben niet eens een fatsoenlijke job op mijn niveau waard. Jij, jij bent het waardevolste dat er op deze wereld bestaat. Je gevoelens verdienen een kroon te dragen van goud en edelstenen. .. Een dichter ben ik ook niet.

Er wordt aangebeld.

Jessie veegt haar aangezicht droog; gaat openmaken; is even later terug met Yola.

YOLA Ik heb nog een berichtje voor je, Dirk. (geeft blaadje) Een oud vrouwtje dat moeilijkheden heeft met de afvoerbuis van haar aanrecht. Wil je dat ook nog fiksen?

DIRK Wat moet een oud vrouwtje om negen uur 's avonds met haar aanrecht?

YOLA Daarjuist was het kwart voor negen. Heb ik je dan horen klagen?

DIRK (kijkt naar adres op papiertje) Het is vlak om de hoek.

YOLA Denk je dat we heel de wereld bestrijken?

JESSIE Ga maar. Theo brengt die deur morgen wel in orde.

Dirk af langs hal, met gereedschapskist.

YOLA Wat is er gebeurd? Je ziet weer zo bleek op je kam? Wil ik een dokter bellen?

JESSIE Nee!

[Typ hier]

YOLA Wil j' er toch nog over praten? Het kan. Ik heb tijd.

JESSIE En Lucien?

YOLA Die moet leren wachten.

JESSIE Ik heb er nog eens over nagedacht, Yola, over dat verliefd-zijn. Niet dat het me aanbelangt. Zo maar. Ik ben niet verliefd.

YOLA Nee.

JESSIE En ik geef ook niet toe.

YOLA Absoluut niet.

JESSIE Wie toegeeft... hoe heb je 't zo mooi gezegd?

YOLA Niet toegeven komt je op acht dagen migraine te staan.

JESSIE En wél toegeven...

YOLA Acht dagen kermis. Daarna begint alles van voren af aan, de sleur en de slenter, de ruzies en de ongemakken. Wat doe je? Toegeven of niet toegeven? Als je 'ja' zegt, Jessie, laat het dan zijn omdat jij het wilt, niet omdat het van hem komt.

Stilte.

YOLA Doe het. Nu het nog kan. Je bent nog jong en aantrekkelijk.

JESSIE Ik ben er zestig, zegt Susie.

YOLA Dat is al tien jaar minder dan doorstraks. Aan deze snelheid ben je over vijf minuten dertig.

JESSIE Vijfenveertig, lager kan mijn kilometerteller niet zakken.

YOLA Dat klinkt al minder dramatisch.

Dirk op uit tuin langs veranda.

YOLA Da's geen klusjesman, da's Speedy Gonzales.

DIRK Het was vlak om de hoek, zei ik toch.

YOLA Wat scheelde er aan madame haar afvoerpijp?

DIRK Niets. Ze had de stop niet uitgetrokken.

YOLA Wat ik gedacht had: ze wilde gewoon iemand zien en een babbeltje slaan. Daar dienen we ook voor. Wil je dat onthouden? Doe nu maar gauw die klink.

[Typ hier]

DIRK Ja. (aarzelend af naar veranda)

YOLA Onthoud het, Jessie: vechten, vluchten, vallen, alles kan. Het hangt van jou af, alleen van jou.

JESSIE Van het toeval, bedoel je.

YOLA Er bestaat geen toeval. Toeval, da's voor de zwakkelingen. De sterken nemen hun lot in eigen hand. Ik kom er wel uit. (af hal)

DIRK (op; hij klinkt helemaal niet meer zelfzeker, ongerust veeleer) Jessie. Ik heb er nog over nagedacht. Over ons. Dit kan geen toeval zijn.

JESSIE Er bestaat geen toeval.

DIRK Wat zeg je?

JESSIE Let niet op me. Ik stond weer in mezelf te pruttelen.

DIRK Zwarte jurk. Muziek van Schubert. Rozen in een vaas.

JESSIE De klokken van Rome.

DIRK Ik ben bang. Alles wat ik gezegd heb komt uit. Stel je voor dat ook de rest uitkomt.

JESSIE Welke rest?

DIRK Dat ik morgen zal sterven. Ook dat heb ik gezegd.

JESSIE Hebt jij dat gezegd?

DIRK Ja.

JESSIE (plots oprecht ongerust) Je mag niet sterven.

DIRK Wat kan ik eraan doen?

JESSIE Het mag niet.

DIRK Hoe kunnen we 't verhinderen?

JESSIE We moeten er iets op vinden. .. Ik wèèt het! We gaan weg. Waar is mijn valies? Op één-twee-drie heb ik ingepakt. Op kunnen kiezen, daar komt het op aan. Op een eigen vrije wil. Ja kunnen zeggen, evengoed als nee.

DIRK Ja wat?

JESSIE Ja, we doen het.

DIRK Wat doen we?

[Typ hier]

JESSIE Het. We doen 'het'. Naar bed gaan. Daar was het je toch om te doen?

DIRK Jessie.

JESSIE Wel? Waar blijft het voorspel?

DIRK Jessie. (omhelst Jessie) O Jessie, ik ben zo gelukkig. Ik verlang naar je.

JESSIE We doen het.

DIRK We doèn het.

JESSIE Ja. Want ik ben vrij te doen wat ik wil. Vrij! Vrij!!! Kristel en Gerrit zijn met oma naar de nachtfilm. Theo is met de directeur op stap. Tot middernacht ben ik vrij. Hoeveel tijd hebben we nog? Drie uur. Drie uur, is dat genoeg voor je?

DIRK Dit zullen de drie gelukkigste uren van mijn leven zijn. Als geschreven staat dat ik daarna moet sterven, zo laat me sterven. In jouw armen.

JESSIE In jouw bed.

DIRK In mijn.. ?

JESSIE We doen het bij jou thuis.

DIRK (aarzelend) Ja.

JESSIE Susie zal ook niet voor middernacht thuis zijn.

DIRK Nee.

JESSIE (vindt haar oude vorm van humor terug) Natuurlijk, bij jou thuis zullen geen bloemen zijn, geen muziek, geen klokken.

DIRK Voor mijn part staat er straks een fles likeur op tafel en een doos bonbons.

JESSIE Alleen mijn zwarte jurk is echt. Misschien doe ik hem wel uit. Zou je dat willen, Dirk?

DIRK Mijn God, Jessie.

JESSIE Pas op. Ik ben een vrouw van vijfenveertig. Schrik niet. Het wordt meer Maggy dan Freya.

DIRK Ik ben zo verliefd.

JESSIE En niet bang?

DIRK Het wordt het mooiste feest van dit decennium.

JESSIE Toch ga ik me nog wat schminken. Vind je dat goed?

[Typ hier]

DIRK Ik wacht op je.

JESSIE Word maar niet gek. Dat overkomt mensen die moeten wachten. (af KBS)

Dirk kijkt Jessie na met een mengeling van verliefdheid en zegedrift.

Kristel en Gerrit op uit de hal.

Dirk spurt de veranda in.

GERRIT Neem gauw je sigaretten, dan kunnen we doorgaan.

KRISTEL Doen we 't echt hier niet? Je moet vooral niet bang zijn, er is niemand thuis, hoe dikwijls nog. Mams en paps zijn op stap en oma zit bij jouw moeder.

GERRIT Ik vind het niet goed, Kristel.

KRISTEL Had je 't liever buiten in de tuin gedaan? Of in de serre? Toch niet in de wagen? Lieveling. (drukt zich tegen hem aan; voelt dat Gerrit nog steeds een fles vasthoudt en een doos bonbons; ze neemt hem die af en zet ze op tafel) Met je bonbons ook. (ze laat de fles bijna vallen)

GERRIT Pas op!

KRISTEL Wat zit erin?

GERRIT Parfait amour.

KRISTEL Zo toepasselijk. (vlijt zich hoopvol opnieuw tegen Gerrit aan)

Jessie op uit nachtgedeelte, ze heeft een iet of wat frivole japon aan; ze merkt Gerrit en Kristel en schrikt; Kristel en Gerrit kijken om; Jessie wil zich nog verstoppen.

KRISTEL Mams?

JESSIE Waar is oma? Je had beloofd om op oma te passen.

GERRIT Uw schoonmama is in goede handen, mevrouw.

JESSIE Waar is ze?

GERRIT Bij mijn moeder.

JESSIE Je hebt haar achtergelaten.

GERRIT Achtergelaten is niet de gepaste uitdrukking. Oma kan het heel goed vinden met mijn moeder.

JESSIE En dat bal? Wat was er van dat bal?

KRISTEL Bal? O. Dat heb ik zo maar geschreven. Ik bedoelde de nachtfilm. Waar is paps?

[Typ hier]

JESSIE Wie?

KRISTEL Jij was toch met paps op stap?

JESSIE Paps? Ik... Ik kwam... Waar is Dirk?

KRISTEL Wie?

JESSIE Niets. Ik ben in de war. Dat komt door die film. Door die...

GERRIT We laten u nu. Nog een fijne avond, mevrouw.

KRISTEL We gaan langs de veranda, da's korter.

Jessie heeft in een wip Dirk gezien in de veranda.

JESSIE Nee! Niet langs de veranda!

KRISTEL Okay, okay.

Gerrit en Kristel af hal.
Dirk op uit veranda.

DIRK Ik ben bang, Jessie.

JESSIE Bang?

DIRK Jij ook. Wat gebeurt er toch met ons? (merkt de fles en de bonbons en schrikt) Wat is dat? Een fles likeur? Bonbons?

JESSIE (bang) Nee. Een stofzuiger en een isoleerkan.

DIRK Weer iets wat ik voorspeld had. .. Jessie? Wat moeten we doen? Wil je dat ik morgen sterf?

JESSIE Zou dat niet de simpelste oplossing zijn, Dirk?

DIRK Ik moet er iets aan doen. Ik moet de kringloop doorbreken.

JESSIE Ja.

DIRK Ik moet hier weg, Jessie! Vluchten!

JESSIE Vluchten?

DIRK Maar hoe?

JESSIE Vluchten helpt niet, Dirk.

DIRK Ik wil niet sterven.

JESSIE Leven is niet vluchten. Leven is... (valt in Dirks handen en huilt)

[Typ hier]

DIRK Ik hou van je.

JESSIE (kordaat) Kom. We doen het. (naar verandadeur) Ik heb een eigen vrije wil. Niemand neemt me die af. Kom.

Dirk bekijkt haar.

JESSIE Hoor je niet?

DIRK Bij mij thuis? Maar als Susie.....

JESSIE Susie is de stad in.

DIRK Zal ik eerst gaan zien of ze niet bij toeval... ?

JESSIE (wanhopig luid) Vergeet het toeval, denk aan onze vrije wil!

DIRK Ik wou alleen maar zeggen...

JESSIE Goed. Ga maar kijken.

DIRK Je hebt gelijk, hoor. Het toeval bestaat niet. Alleen...

JESSIE Ga maar.

Dirk af naar tuin, langs veranda.

JESSIE (kordaat) En wie vrij is, moet zijn lot in eigen handen nemen!

Er wordt aangebeld. Jessie schrikt zich rot. Aarzelend stapt ze naar de hal. Even later is ze terug met Susie.

SUSIE Ik zou langs de tuin gekomen zijn, Jessie, maar zo goed als Dirk ken ik de weg nog niet. Dat komt wel. .. Ik kom je halen. Je halen, ja. Namens Theo en de directeur. Moet je weten, ik ben al de hele dag op zwier met ze.

JESSIE Waar zijn ze nu?

SUSIE Hiernaast. Bij me thuis.

JESSIE En Dirk?

SUSIE Na de festiviteiten zijn we de stad ingetrokken. Dirk? Niet gezien. Weg werken, zeker. We hebben ons al rot geamuseerd. Theo is een fijne vent. En zo geestig. Spijtig dat hij... Ik kan het u beter meteen zeggen, Jessie.

JESSIE (zeer ongerust) Scheelt er wat? De foto's van zijn longen?

DIRECTEUR (op langs veranda) Susie! (merkt Jessie en kust haar de hand) Madame, mes respects. .. Susie. Kom mee. Ik heb een complot ontdekt. Een minister in functie die op de loop is voor de hoon van

[Typ hier]

onze medeburgers en zich in jullie woning wil verschansen. De minister van Regionale Turfontginning als ik het goed heb. Kom je?

SUSIE Kan Theo niet helpen, meneer de directeur?

DIRECTEUR Van Daele stàat al op wacht. Alle hens aan dek, kom. .. Geen getalm! (af veranda)

SUSIE Zoals Theo zo fijnzinnig verwoordt: ding-dong. (roept naar veranda) Ik kom, meneer de directeur. .. En jij, Jessie. Kom jij niet? Toe.

JESSIE Wat is er met Theo?

SUSIE O ja, Theo. Ik zal 't je vertellen. Het zit zo. Ik...

JESSIE 't Is ernstig, nee?

DIRECTEUR (op uit veranda) Meekomen, Susieke. (trekt Susie mee)

SUSIE Kom ook mee, Jessieke! Toe!

DIRECTEUR Erop en erover! Zo zijn we. (af met Susie langs veranda naar tuin)

JESSIE Zijn longen. Ik wist het. Het noodlot heeft me weer te pakken. (huilt) Theo. Ik moet me sterk houden. Ik moet... (denkt na; er gaat haar een licht op: de truk met de grote oren; ze gaat zitten, sluit de ogen en kruist de armen)

DROOMSCENE

THEO (op uit veranda) Jessie?

Jessie slaat de handen voor de ogen.

THEO Ik kom afscheid nemen, Jessie. Alles in het leven heeft zijn tijd. Er is een tijd om te zaaien en een om te oogsten.

JESSIE Tomaten.

THEO Er is een tijd om. .. Vaarwel, Jessie, de tijd dringt. Ik heb van jou gehouden. Die ene keer, je weet, die keer met Wim...

JESSIE Cris euh Dirk.

THEO ... dat heb ik je vergeven. Dirk. Lang geleden dat we nog iets van hem gehoord hebben. Dood zeker?

JESSIE Zo dood als een pier.

THEO Wat wil je. Kijk maar naar mij: de goeien gaan en de slechten blijven.

JESSIE Zeg dat niet!

[Typ hier]

THEO De longen, mens, de longen. Van week volk, wat wil je.

JESSIE Theo!

THEO Wat?

JESSIE Ik kan je niet missen.

THEO Het zal wel moeten. En nu nog één keer naar mijn asperges kijken. Mijn tomaten bedoel ik. Hoog tijd dat ik opkras. Ik haal toch al alles door elkaar. Jessie. God zegene je. Doe het licht uit en zet de verwarming af vòòr je gaat slapen. (af naar veranda)

JESSIE Theo!

EINDE DROOMSCENE

Theo op uit veranda.

JESSIE Theo!

THEO Ja. Wat is 't?

JESSIE Theo. Ik hou van je!

THEO Mens, ik heb daar nu geen tijd voor.

JESSIE Hou jij van mij? Theo? (wil Theo omhelzen)

THEO (trekt zich verschrikt achteruit) Jessie! Met al dat volk rondom ons.

JESSIE Hou je van mij, Theo?

THEO Stel geen domme vragen. (stapt tot aan de veranda en kijkt voorzichtig de veranda in)

JESSIE Ik hou van je! (Theo sluit snel de deur) Ik heb het altijd al geweten. Maar nu meer dan ooit. Zelfs vòòr Susie me zei...

THEO Wat zei Susie? Je moet niet alles geloven wat dat mens zegt.

JESSIE Ik wilde dat ik dít niet moest geloven.

THEO Ze hebben een beetje gedanst en zo. Ze wilden dat ik ook meedeed. Ik zei: "Dansen? Ik? Ik moet geen vreemd lichaam tegen het mijne." Er is niets gebeurd. Geloof niet wat ze zegt. Allemaal leugens.

JESSIE Het is niet waar. Zeg dat het niet waar is!

THEO Weleuh... Susie hield niet af. Met haar heb ik wel een keer gedanst. Twèè keer.

[Typ hier]

JESSIE Duizend keer! (gooit zich in Theo's armen) Dans nog duizend keer met haar.

Susie haastig op uit tuin langs veranda.

SUSIE Theo, de directeur wil je spreken. Het spijt me, Jessie, ik kan het ook niet helpen. (tot Theo) Naast de serres. Hij houdt een toespraak.

THEO Ding-dong. (af naar tuin langs veranda)

SUSIE Ik kan het je beter meteen zeggen, Jessie.

JESSIE Zijn longen. Ik weet het.

SUSIE Theo zou graag... Zijn longen?

JESSIE Hoe ver zijn ze aangetast?

SUSIE Ze zijn niet aangetast. Dat is waar ook. Ik moet zijn medisch verslag nog klaarmaken. Maandag mijn eerste werk. De röntgenfoto's hebben we al. Er is niets op te zien.

Jessie kan niet geloven wat ze hoort.

SUSIE Ik zou het al lang opgesteld hebben, het verslag, maar door de uitreiking van de eretekens heb ik nog geen tijd gehad. Maandagmorgen mijn eerste werk. Meteen na de koffiepauze.

JESSIE Hij is dus niet ziek?

SUSIE Ziek? Helemaal niet. Denkt hij dat? Ik zal hem eens onder handen nemen, wacht. Morgenvroeg rijdt hij... Dààr wilde ik je over spreken, Jessie. Theo zou graag elke dag met me mee naar Brussel rijden. Al die stakingen bij de spoorwegen, hij is ze kotsbeu. En dan de sneeuw in de winter. En in de zomer de wind. Of is het in de herfst? Het steekt hem tegen. Zelf durft hij er met jou niet over spreken. Ik zei: "Waarom niet? Jessie is een schat. Die zal wel kunnen verdragen dat jij met me mee naar Brussel bolt. Ze is toch niet jaloers?" "Nou, een beetje wel," zei hij. .. Ben jij jaloers, Jessie? Ik ben helemaal niet jaloers. Ongelukkig, ja, maar niet jaloers. Kijk naar Gerrit. Hij is nu met een jong meisje. Hij wil niet meer met me mee naar Brussel. Ben ik jaloers? Helemaal niet. Geef mij Theo maar. Dat is pas een man. Dus, dat is in orde, Jessie? Vanaf morgen? Mag het? Ik loop het hem zeggen. Hij zal zo blij zijn. Ik ga langs de tuin. Ik begin de weg te kennen. Maar nee. Het is zo donker. Ik neem nog één keer de voordeur. (af naar hal)

Dirk op uit tuin via de veranda. Hij sluit de verandadeur achter zich en draait ze op slot.

DIRK (onzeker en met weinig geestdrift) Ik denk dat we 't beter hiér doen, Jessie. Hier zijn we écht alleen.

[Typ hier]

DIRECTEUR (op uit tuin, in de veranda) Daar, Van Daele, daar is hij! (wil de deur openen, trekt en sleurt)

Susie en Theo zijn uit de tuin de directeur achternagekomen.

SUSIE Voorzichtig, meneer de directeur!

Theo gebaart voor het raam dat de directeur gek is.
Jessie draait de verandadeur open.

THEO (op) Ding-dong.

SUSIE (op) Dirk!

THEO Dirk! Jij hier! Wat een toeval!

GERRIT (op uit hal) Hier zijn we.

SUSIE Gerrit! Wat een toeval.

JESSIE (berustend) Toeval...

KRISTEL op met OMA (samen zingend) Alle vissen zwemmen, alle vissen zwemmen, maar de kleine bakvis niet...

KRISTEL Vrij zijn, zegt ze, daar komt het op aan. Niet waar, oma?

JESSIE Vrij zijn...

KRISTEL + OMA (samen zingend) Alle vissen zwemmen, alle vissen zwemmen, maar de kleine bakvis niet...

THEO, SUSIE, en DIRECTEUR (vallen in, ieder van hen naar eigen aard) Alle vissen zwemmen, alle vissen zwemmen, maar de kleine bakvis niet... (zonder kwade bedoelingen dansen ze om de 'geslagen' Dirk heen) Alle bokken springen, alle bokken springen, maar vanavond springt hij niet...

JESSIE (krijgt haar solo) Alle kiekens kaaklen, alle kiekens kaaklen, en het grootste kieken dat ben ik ...

Iedereen valt in.

Jessie valt aan het wenen, maar dat merkt niemand - behalve de toeschouwers.

Doek